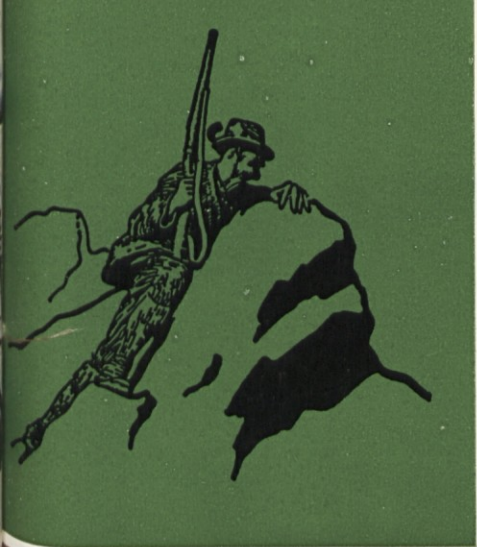

Lovec

glasilo Lovske zveze Slovenije

December 9
1974

MALI OGLASI

Mreže za ograje, obore ipd. izdelujem iz nerjaveče žice. Barvanje ni potrebno. Višina mreže po naročilu. — Ing. Lojze Kocmur, Podgorje 29, 63230 Šentjur pri Celju.

Nov kragujevski lovski karabin, kal. 7,9 mm, prodam. — Anton Albinini, Gorica 14 a, 64240 Radovljica.

Brak-jazbečarja, starega 5 let, ugodno prodam. — Franc Rudolf, 65274 Črni vrh nad Idrijo (št. 34).

Fotoaparat ZENIT ES s teleobjektivom 300 mm prodam. — Milan Lampič, Novo Polje XII/7 c, 61260 Ljubljana-Polje.

Kanarčke, dobre pevce, prodam. So raznih barv: rumeni-rdeči-beli-zeleni. — Alojz Turšič, Titova 23/a, 61000 Ljubljana (dvorišče Kolesarja, nad skladiščem Astre).

Kdor si želi nabaviti dobrega, uporabnega lovca psa-mjadiča, kakor nem. kratkodlakega ali ostrodlakega ptičarja, istrskega ali posavskega goniča, angleškega poentra ali brak-jazbečarja, naj se takoj zgasi v psarni Notranjski oziroma Orleški pri Ivanu in Ančki Udovič, Unec 115, 61381 Rakek. Na voljo imava še nekaj posavskih goničev, ki bodo 1. 1. 1975 za oddajo, in tudi 4-mesečno kdl. istrsko psičko.

Novo trocevko, znamke SUHL, z naj-novejšim daljnogledom in s suhlsko montažo, prodam. — Rudi Šoberl, Ljubeljska 20, Ljubljana-Šiška.

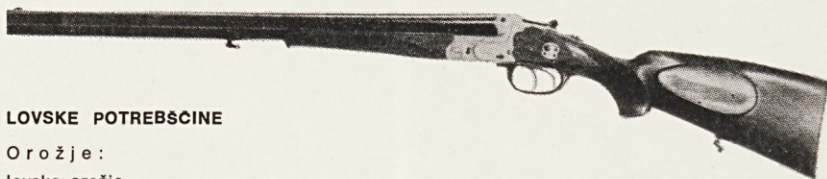
Poentra mladiča, črno-belega, starega pol leta, prodam. — Peter Čadež, Bin-kelj 28, 64220 Škofja Loka.

OPOZORILO

V tem letu je bilo v Sloveniji več primerov kraje orožja. To se dogaja zlasti zato, ker lovci puščajo puške in municijo v vikendih in parkiranih avtomobilih, često tako, da je orožje vidno in tako rekoč vabi nepošteno osebo, da si ga prisvojijo.

Republiški sekretariat za notranje zadeve SRS opozarja vse lovce, da skrbno pazijo na svoje orožje in naj ga ne puščajo v vikendih in parkiranih avtomobilih. Isto velja za municijo.

Uredništvo

LOVSKE POTREBŠČINE

Orožje:

lovsko orožje,
športno orožje,
malokalibrske puške,
zračne puške in pištole,
puške prednjače,
(vse v prosti prodaji)
revolverji in pištole

Municija:

RWS, Sellier & Bellot,
Remington, Sako, Norma,
Hirtenberg
(vse ABC na zalogi)
šibreni naboji od 2 šilinga navzgor,
najboljša trap municija

Lovska oblačila:

obleke iz lodna za lov,
lovske pletenine,
lovske srajce,
lovska obutev,
ves pribor

Gerhard Salberger

Lavamünd - Labot 21
Avstrija

Lovska zveza Kočevje, izvršilni odbor, razpisuje delovno mesto tehničnega tajnika

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

1. Srednja strokovna izobrazba in poznavanje blagajniškega ter administrativnega poslovanja.
2. Opravljeni lovski izpit in članstvo v LD.

Prednost imajo kandidati, ki vsaj pasivno obvladajo nemški ali italijanski jezik. Zaposlitev je pogodbeno (civilnopravno razmerje), s skrajšanim delovnim časom do 12 ur tedensko. Delo je možno v popoldanskem času.

Prijave pošljite do 15. 12. 1974 na: Lovska zveza Kočevje, 61330 Kočevje.

Društvo ljubiteljev ptičarjev
Ljubljana

je izdalo stenski

KINOLOŠKO-LOVSKI KOLEDAR 1975

Koledar ima 7 barvnih fotografij, Herschlov vremenski ključ, podatke o gibanju sonca, dolžine dni, lunine mene in lovne čase.

Koledar je primerno novoletno darilo za okras v lovski sobi ali lovski koči.

Nabavite ga lahko v trgovini LOVEC, Ljubljana, Gosposvetska 12 ali v pisarni ZLD Ljubljana in DLP, Ljubljana, Župančičeva 9/II.

Cena koledarja samo 14 din. Naklada je majhna, zato pohitite z nabavo!

DECEMBER — GRUDEN

Gibanje sonca:			
dan	vzhod	zahod	dolžina dneva
1.	7.23	16.18	8.55
16.	7.37	16.18	8.41

Lunine mene:

zadnji krajec 6. ob 11.10
mlaj 13. ob 17.24
prvi krajec 21. ob 20.43
ščip 29. ob 4.50

Aksel Barjanski, nemški ostrdlaki ptičar, je svojemu vodniku prinesel plen. Njegov vodnik in lastnik je Blaž Krže, Ribnica.

Aksel, JRPos 2718, poleten leta 1969, ima odlično telesno oceno.

Na poljski tekmi v Ljutomeru leta 1970 je dosegel 164 točk in III a oceno.

Na mednarodni razstavi psov v Ljubljani leta 1971 je dobil naslov PRVAK SLOVENIJE.

Na republiški tekmi po

krvnem sledu v Ziti gori leta 1971 je dosegel III e oceno.

Na VUP – vsestranski uporabnostni preizkušnji – v Murski Soboti leta 1972 je dosegel tretje mesto oz. III c oceno.

Lovec

glasilo Lovske zveze Slovenije

LVII. letnik

št. 9

december – grudni 1974

Vsebina:

Tone Svetina

Dušan Dougan

Ludvik Marič

Ljuben Zadnik

Iz drugih jugoslovanskih republik in pokrajin:

Stanko Lapuh

Po lovskem svetu:

Lovski oprtnik:

Fotoamater

Jubilanti

Lovska organizacija:

V spomin

Lovska kinologija:

Šaljive

Gojitveno lovišče Triglav – Ob petdesetletnici Triglavskega narodnega parka (nadaljevanje)

Cena divjačine

Analiza lovskega turizma v Prekmurju

VUP Ljubljana 1974

Samoupravni sporazum v AP Vojvodini – O. K.

Svobodnjak Hribar – IX.

Lowiec Polski – 75 let – F. Cvenkel

Lov in lovstvo na obronkih Schwarzwalda – ing. N.

Tarasov

Jelenji ruk v Karavankah – F. Eržen

.

.

Odlikovanja LZS

Srečanje preparatorjev – elf –

.

Skupščina FCI 1974 – elf –

.

LOVCA izdaja Lovska zveza Slovenije, Ljubljana, Zupančičeva 9. Glavni urednik Tone Svetina, odgovorni urednik Francè Cvenkel. Vse gradivo za objavo pošiljajte Uredništvu Lovca, Zupančičeva 9, 61001 Ljubljana, poštni predal 505, telefon 21-245 in 21-819. – Rokopisov in fotografij ne vračamo. – Letni prispevek področnih lovske zvez Lovski zvezi Slovenije, v katerem je vračunana tudi naročnina za Lovca, je po članu 75 din. Za druge naročnike je letna naročnina 85 din; za inozemstvo 100 din. Posamezna številka 8 din. – Cene malim oglašom za člane lov. organizacij: do 15 besed 10 din, od 15 do 25 besed 13 din, od 25 do 35 besed 17 din, od 35 do 45 besed 20 din; za vse druge dvojna cena. Male oglase je treba plačati hkrati z naročilom! – Ziro račun Lovske zveze Slovenije: 50101-678-47158. – Tiskala Tiskarna »Jože Moškrič« v Ljubljani.

Gojitveno lovišče Triglav

Ob petdesetletnici Triglavskega narodnega parka

(Nadaljevanje in konec)

Tone Svetina

Naselitev novih vrst divjadi

Z namenom, da bi obogatili alpsko živalstvo, zlasti s tistimi vrstami, ki žive drugod v Alpah, so domači in tuji strokovnjaki začeli proučevati biotop za poskusno naselitev kozorogov, svizcev in nazadnje tudi muflonov.

Zavod ni imel za naselitev razpoložljivih posebnih sredstev, zato so to vprašanje reševali z zamenjavo žive divjadi.

Za naselitev kozorogov so se pokazala najprimernejša zahodna pobočja gora okoli Triglava, skratka, strm, skalnat svet od Luknje do Kriških podov. Tu sneg naglo zdrсне, pobočja pa so porasla s travo erba olina, ki ji Trentarji pravijo »leška«. Ta trava je prvi pogoj za obstanek kozorogov, ki se zadržujejo visoko nad gozdno mejo, v skalovju, največkrat tam, kjer ni gamsov. Zato kozorogi ne izpodrivajo gamsov v njihovem življenjskem prostoru. Pozimi jih ni treba krmiti, ker ostanejo visoko v skalah in pobočjih, ki jih odgrnejo plazovi.

Prve kozoroge je Zavod, s sodelovanjem svojih lovcev pri odlovu, dobil iz italijanskega parka Gran Paradiso. V ta namen sta bili izdelani dve veliki obori, v katerih so živali prezimile (1963/64). Tudi nadaljnje naselitve so bile povezane z velikimi težavami. Le izredni požrtvovalnosti kolektiva lovcev se je treba zahvaliti, da se je to nevarno in naporno delo nadaljevalo. Kozoroge so pripeljali kasneje tudi iz Švice. Dvanajst jih je Zavodu podaril velik ljubitelj in zaščitnik Alp, sedaj že pokojni g. Karel Weber iz Züricha. To skupino so pripeljali na planino Krstenico leta 1970 s helikopterjem.

Naselitev je popolnoma uspela. Danes šteje kolonija 120 kozorogov, kar je fantastičen uspeh. Predvidoma bi se lahko, brez škode za gamse, kozorog razmnožil v Julijskih Alpah na 500 živali. Naselitev kozoroga je velika obogatitev Triglavskega parka, saj danes planinci v visokogorju pogosto srečujejo to mogočno in skoraj neboječo divjad.

Večji problemi so bili z naselitvijo svizcev. Zavod je dobil prve

svizce iz Avstrije, s pobočij Grossglocknerja. Prvi dve naselitvi na pobočja Komne sta propadli. Svizci niso uspeli izkopati dovolj globokih rogov za prezimovanje. Nekaj jih je pomrznilo, ostali pa so bili plen roparic. Lovci pa so vztrajno iskali primernejše terene, kjer bi bila pobočja gruščasta, da bi si živali lahko izkopale dovolj globoke rove. Leta 1961 je bilo izpuščeno 21 svizcev na Viševnik in sedlo med Toscem in Velikim Draškim vrhom. Tu se je v višini nad 2000 metrov kolonija obdržala, svizci pa se širijo dalje proti Velemu polju in do Debele peči.

Obstala je tudi kolonija za Zadnjim Prisojnikom, od tod se selijo dalje in so bili zaznani že pri Krnskem jezeru in planini Duplje. Danes je v parku že 160 svizcev v 13 družinah.

Z naselitvijo muflonov ni bilo posebnih težav. Zavod je živali dobil z Brionov in iz Italije. Naselil jih je v nižjih predelih triglavskega pogorja, da ne bi izrivali gamsov in ne srnjadi. Tako so nastale dokaj močne kolonije v Soči, na obrobju Pokljuke in v notranjem Bohinju. V poletnem času se mufloni porazgube v goščavju, kjer je hrane na pretek, zimo pa prebijejo samo s pomočjo krmljenja. Iz teh kolonij so se mufloni razselili v sosednja lovišča lovskih družin Bled, Bohinjska Bistrica, Nomenj in Soča. Danes je stalež ocenjen na 160 živali v lovišču Zavoda, 90 muflonov pa je v družinskih loviščih.

Posebno skrb posveča Zavod tudi pticam duplarjem. Intenzivno gospodarjenje z gozdovi je vsaj v dostopnih terenih počistilo vsa stara in bolna drevesa, v katerih prebivajo te vrste ptic. Za namoestitev teh dreves izdelajo lovci vsako leto po 150 ptičjih valilnic z vhodnimi luknjami raznih velikosti. Tako je v gozdovih triglavskega lovišča sedaj nameščenih prek 2500 valilnic, ki so z redkimi izjemami zasedene vsako leto.

Planika – ena izmed 56 z zakonom zaščiteneh cvetic

Foto F. Hladnik

Trop kozorogov na Kriških podih, triglavsko lovišče

Foto M. Ropret

Zavod sodeluje z več znanstvenimi in strokovnimi institucijami doma in v tujini. Predvsem z Inštitutom za zoohigieno in patologijo divjih živali Biotehniške fakultete v Ljubljani, z Inštitutom za gozdno in lesno gospodarstvo Slovenije, odsekom za lovstvo, v Ljubljani, s strokovnim sekretariatom LZS in z italijanskim nacionalnim parkom Gran Paradiso, s švicarskim nacionalnim parkom, z Inštitutom za varstvo prirode v Bernu, s številnimi strokovnjaki s področja biologije in zoologije.

Zavod aktivno sodeluje pri raziskovanjih alpske divjadi, ki jih opravlja že navedeni inštitut Biotehniške fakultete: biološke raziskave alpske srnjadi, eksperimentalne raziskave kužne gamsje slepote, v teku je obširna raziskava reprodukcije gamsa, povezana z morfološkimi in histokemičnimi ter ekološkimi

raziskavami, ki tečejo že od leta 1967.

V triglavskem lovišču je razpredeno 221 kilometrov lovskih steza, ki jih je treba vzdrževati in vsako leto na več mestih tudi popravljati, saj jih često pretrgajo in poškodujejo plazovi.

V hudih zimah je potrebno divjad krmiti. Zaradi boljše prebave in spremembe hrane v naravi je divjadi potrebna tudi sol. V lovišču je 24 krmišč in 1394 solnic. Krmo v glavnem lovci nakosijo sami, nekaj pa jo je treba še dokupiti.

Za opazovanje divjadi je narejenih 56 visokih prež, 163 čakališč in nekaj sto klopov, ki služijo tudi planincem.

Da bi zmanjšali škodo, ki jo divjad povzroča na poljih, nudijo srnjadi boljšo prehrano na obronkih gozdov, na posekah in gozdnih jasah z njivicami, ki jih imenujejo pasi-

šča. Tu posejejo deteljo, lucerno, ajdo, grahoro, oves, kar srnjad najraje objeda. Cesar ne popase, lovci pokosijo in posuše za zimsko krmo. Seleksijski, gojitveni odstrel divjadi je omogočen tako domačim kot tujim gostom. Zaradi finančnih potreb pri vzdrževanju lovišča v zadnjem času nudijo 40 % odstrela domačim in 60 % tujim gostom.

Želja Zavoda je, da bi družba za vzdrževanje Triglavskega narodnega parka in lovišča zagotovila toliko sredstev, da bi se razmerje odstrela spremenilo v korist domačih gostov. Ker pa družba sedaj še ne more pokriti vseh potreb, se Zavod bavi tudi z drugo dejavnostjo, tako da s težavo le pokriva svoje izdatke.

Pri tem ne smemo prezreti razumevanja blejskega in tolminskega gozdnega gospodarstva, ki z gradnjo svojih komunikacij – cest,

gozdnih poti in gorskih varstvenih obhodnih steza, pomaga odpirati obiskovalcem težko dostopna področja v Julijskih Alpah.

Triglavski narodni park v Dolini Triglavskih jezer

To je deviški svet, kjer se je čas ustavil. Dolga tisočletja so tu naravne sile oblikovale obraze v mir in tišino pogreznjenim goram, ki se zrcalijo v modrini visokogorskih jezer. Večji del leta je tik pod vrhovi snežena puščava, prek polja pa se pobočja, porasla z redkim macesnovim gozdom, odenejo v plašč živobarvnega cvetja in sočnih trav, polnim življenja. Gozd se onemoglo zaganja proti goloti mrtvega kamenja, dokler v strmalih in na policah prepadnega Lepga špičja ne omagajo zadnji, od strel in kamenja okleščeni vihariki. Na obeh straneh rajske do-

line kipijo v nebo samotni vrhovi, na katere ne vodijo človeške steze, temveč samo stečine gamsov. Tu smo na meji, kjer bliže zvezd in oblakov človeški problemi dobijo drugačne dimenzije. To je pravljичni svet kraljestva Zlatoroga, belega gamsa z zlatimi rogli in demonsko močjo, poslanca sile, ki gospoduje kozmosu, boga Velike luči, gamsa, ki je čuval črede divjih koz, od katerih so živeli dolinci in so ga varovala bajeslovna bitja – gorske vile. Pohlep po bogastvu, ljubezni in moči je premamili trentarskega lovca, da je nasedel demonu zla Zelenemu lovcu in streljal na Zlatoroga. Ranil ga je. Nesmrtni Zlatorog je zaužil triglavsko rožo, zraslo iz njegove krvi in strmoglavil lovca v prepad. Pradavni nauk pripovedke za današnje čase! Človeka, ki se pregreši proti zakonom narave, bo narava uničila.

Ozemlje Parka je strogo zavarovano s posebnim aktom Republiške

skupščine. Z zakonom je zaščiteno vse živalstvo, rastlinstvo in minerali. Tu so prepovedani vsi človekovi ukrepi, ki bi tako ali drugače rušili ravnotežje, ki ga ustvarja narava sama. Izjema so samo poti in objekti, potrebni za to, da si ljudje lahko pridejo ogledat in občudovat to prabitno stanje narave. Ne bo odveč, če skušamo najti vodilno idejo družbe, da določeno področje izloči in ga z zakonom zaščiti pred ljudskim pohlepom in kratkogledno neumnostjo.

Za kulturnega človeka je srečanje s prvobitno naravo, bodisi pragozdom, stepo, puščavo, oceanom, steno, vrhom, na katerega redko stopi človeška noga, posebno doživetje, podobno religioznim čustvom. Srečanje s prazivrom življenja je sreča, je notranje ravnovesje. Človek nehote obstane in se zamisli, koliko milijonov let je bilo potrebnih, da je Zemlja ustvarila plast prsti, da je porodila lišaj na mrtvem kamenju, amebo, rastlino, žival in človeka? Kako brezvestno in naglo človek uničuje to, kar je narava snovala milijone let! Kako čudovito je danes zaznavati naravo tam, kjer je ni spridila človeška roka!

Zato je namen družbenega interesa jasen. Ne gre nam za sentimentalno estetiko, niti za preživelo romantiko, ki ne spada v stoletje strojev. Gre za človeško kulturo, ta pa pomeni nesmrtnost misli.

Ne pričakujmo humanizma od ljudi, ki so jim živali tuje in obratno, tisti, ki ne prizanašajo človeku, ne bodo prizanesli naravi. Vendar ima človek odgovornost tudi do kamenja in drevja, ne le do živega sveta. Poglejmo samo zgodovinski paradoks: najbolj industrijsko razvite države so do narave najbolj divjaške. Človeštvo si žaga vejo, na kateri sedi.

Država, ki je v nedavni preteklosti imela največ koncentracijskih taborišč in ima neslaven rekord v krematorijih za uničevanje ljudi, ima najmanj narodnih parkov.

Spuščanje kozorogov iz Gran Paradisa v Trenti, triglavsko lovišče, leta 1964. Kozoroga imata zakrite oči, da sta manj plašna. Foto I. Fabjan

Meni osebno pomeni prvobitna priroda toliko kot svetišče. Kot hrami človeške umetnosti. Saj je vsa umetnost inspirirana od objektivnega sveta, in je le blede odsev tega, kar večno rojeva in uničuje kozmos.

Ce bi se ljudje zavedali, kaj smejo in česa ne, potem ne bi bilo treba z zakonom zavarovati področij, za katera vsi želimo, da se ne spremene, da nam ostanejo vsaj kot vzorec, kakšna je bila zemlja takrat, ko še ni rodila človeka.

Triglavski narodni park danes in jutri

Skupaj z delom Komarče in Hribaricami predstavlja Dolina Triglavskih jezer današnji narodni park. Od Ljubljane je oddaljen 60 kilometrov zračne črte, po cesti pa 93 kilometrov. Z manjšim jugovzhodnim delom Park sega v bohinjsko kotlino, od vrha Triglava pa je oddaljen 3 kilometre zračne črte ali 3 ure hoda. Leži v nadmorskih višinah 660 do 2568 metrov. Relativna višina med najnižjo in najvišjo točko njegovega območja je torej 1908 metrov. Ozemlje Parka ima srpasto, ali »C« obliko, katere srednji del je najširši. Razdalja med skrajno severno in južno točko je 8 kilometrov, največja širina med Čerom in Tičarico pa 3,5 kilometra. Površina narodnega parka je približno 20 km².

Ljudska skupščina LRS je sprejela odlok o razglasitvi Triglavskega narodnega parka 26. junija 1961. Čeprav po mednarodnih pravilih nekoliko premajhen, se je dostojno uvrstil med 13 narodnih parkov naše države (Brošura TNP, S. Peterlin).

Danes upravlja Triglavski narodni park Zavod za gojitev divjadi – Triglavski narodni park, z upravo na Bledu, ki jo vodi direktor Ivan Fabjan.

Zavod ozemlju Parka posveča mnogo večjo pozornost kakor dru-

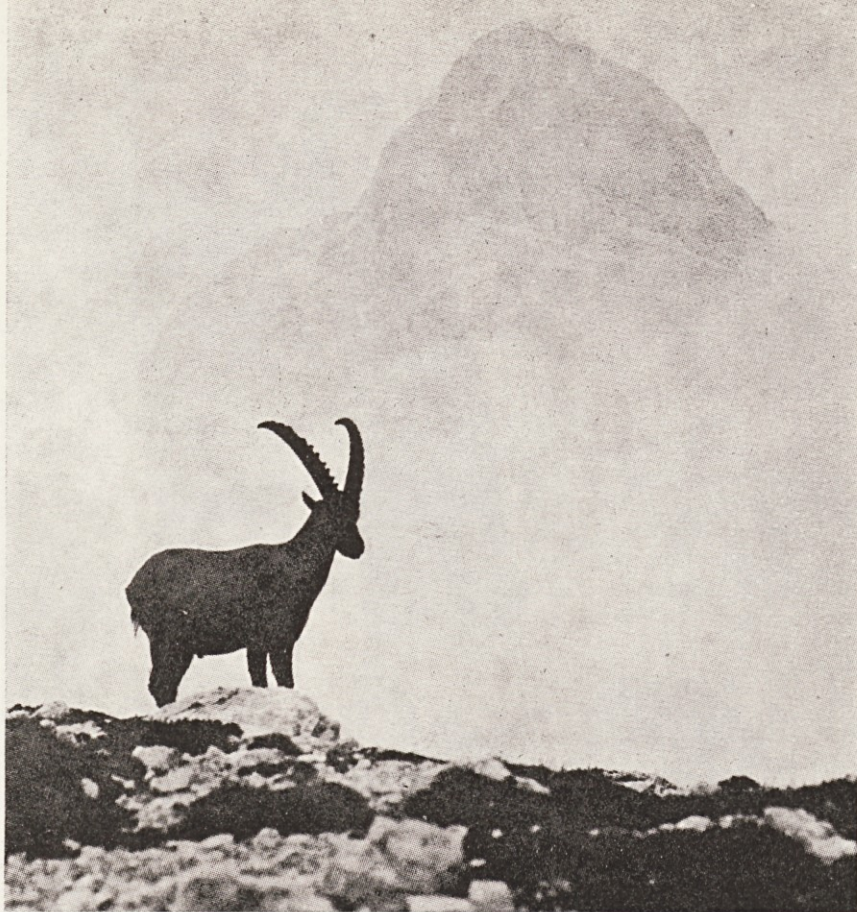

Triglavski lovca na straži

Foto I. Fabjan

gim predelom gojitvenega lovišča. Njegovo osebje strogo izvaja varstvena določila. Pri vseh vpadih so postavljena obeležja z napisi. Ob stezah, ki vodijo v Park, so na razglednih točkah počivališča z mizicami in klopki ter koški za odlaganje odpadkov. V zadnjih letih so bile obnovljene in rekonstruirane poti: Savica, Komarča, Črno jezero, Sedmera jezera. Nadalje pot: Komna–Lopučnica–Sedmera in naprej v smeri Hribarice. Obnovljeni so bili odcepi pri Sedmerih jezerih v smeri Tičarice, dejavnost se je razširila tudi k obnovi magistralnih planinskih poti: Konjščica–Jezerca–Tosc–Velo polje. Nadalje: Velo polje–Mišelj vrh. Potem: Velo polje–Krstenica. Krstenica–planina Laz. Dolina Zadnjice–Luknja. Skala v smeri Za Skalo. Narejenih je bilo več odcepov, steza na razne razgledne točke. Seveda zahteva obstoj Parka od obiskovalcev vseh vrst določeno kulturno obnašanje. Res se precejšnji del obiskovalcev vede z občutkom odgovornosti, vse več pa

je takšnih, ki nimajo do narave pravega odnosa. Mi, ki preživimo večji del prostega časa v gorovju in gozdovih Julijcev, vidimo, kaj prinašajo v gore nevzgojene množice in kaj v gozdove motorizirani barbari. S tem, da je postalo gobarjenje nacionalni šport, se zgrne na Pokljuko nekaj tisoč avtomobilov. Tako je ta veliki gozd postal smetišče. Gobarji, sprehajalci in tudi delavci, ki podirajo drevje, mečejo odpadke vsepovsod in to iz snovi, ki se zlepa ne razkroji in ne razpade. Orgija smetarjev pa se z mejo gozda ne neha. Odpadki, smeti in nered spremljajo človeka po gorskih stezah, pod same vrhove bolj obiskanih gora. Vse do vrha Triglava! Žal je naša najvišja gora namesto svetišča postala navadno smetišče. Kako je to, se vprašujemo? Vse manj je pravih planincev, ki znajo za seboj pospraviti in vse več je nevzgojenih ljudi, ki največkrat v množičnih izletih vdirajo v gore. Miru ni celo v zimskih gorah. V bližini žičnic in turističnih poti ne-

Triglavski kozorog

Foto M. Ropret

kateri smučarji kričijo in se celo pode za divjadjo! Znan je primer iz Krme, ko se je v poledenelo skalovje zatekel trop splašenih gamsov. Vseh štirideset se je ubilo.

Poleti so na delu roparji planinskega cvetja. Trgajo šope zaščitnih redkih cvetlic, ki že čez nekaj dni ovenejo in končajo na smetišču. Povsem razumljivo je, da Gorska straža planincev in lovcev ni kos nevzgojenim množicam. Danes nam ne preostane drugega, kakor da nekdo pospravlja za njimi smeti. Če nam je všeč ali ne, je to dolžan tisti, ki upravlja zemljišče. Zato bodo morali skrbeti za red in čistočo gozdarji v gozdovih, planinci okoli koč, lovci pa v Parku po poteh.

Imeti narodni park, pomeni vzdrževati ga, kot vsak kulturni spomenik. Ni dovolj, da se zanj zanima upravni organ, peščica prirodoslovcev in vodstva organizacij, katerih člani največ obiskujejo visokogorje. Spoznati in vzljubiti ga mora narod, mladina – najširše plasti, kot del svoje zemlje, s katero živimo, kot del tistega, kar bomo varovali in tudi branili, če

bo treba. Vse to ni le naše, je tudi za naše zanamce.

Dobri nameni so iluzije, če jih ne znamo spremeniti v življenje. So kot mrtvorojeno dete. Z idejo Triglavskega parka ne gre samo za to, da bi zavarovali del ozemlja, gre za to, da ohranjamo kulturno tradicijo alpskega prebivalstva, pastirske, ovčarske in lovske šege ter običaje. Nadaljevati je treba tradicijo slavnih trentarskih gorskih vodnikov in lovcev, Kranjskogorcev, Bohinjcev in Blejcev. Ne smemo dopustiti, da bi jih turizem v svojem profitarškem loncu tako prekuhal, da bi komaj spoznali sami sebe.

Tujim turistom, tistim kulturnim, ki prihajajo k nam z dobrim namenom v srcu, vzpostavljati most sporazumevanja in sožitja med ljudmi in narodi, pa smo dolžni posredovati, kaj smo in kaj imamo v kulturnem pogledu. Vsi veliki narodni parki imajo tudi svoje institucije. Imel sem priložnost ogledati si upravo poljskega narodnega parka v Białowieży in njegov ravninski pragozd. Ožji in širši del parka. Trumoma ga obi-

skujejo skupine – sindikati, šole in razne skupine iz inozemstva. Menim, da bi tudi Triglavski narodni park zaslužil svoj muzej v kraju, ki je najbolj dostopen in obiskan. Že v muzeju bi domači in tuji turisti videli, katere kraje lahko obiščejo.

Trentarski planinski planšarski muzej v bivših italijanskih kasarnah je že zasnova takšnega muzeja. Nastal je na pobudo tamkajšnjega prebivalstva, ki je tudi prispevalo skoraj vse eksponate. Vendar ta muzej nima možnosti, da bi dostojno predstavil Julijske Alpe kot celoto.

Menim, da imajo prebivalci vele-mest, ki prihajajo k nam, doma dovolj disco klubov, barov, pivnic in vsakovrstnih cenениh beznic. Kmalu bodo mir, samota, tišina tista vrednost, ki bo iskana in drago plačana.

Danes se urbanisti šopirijo z vsakovrstnimi programi o kultiviranju krajine. Vendar so slovenski zemlji dostikrat tudi škodili. Tipični primer je omadeževanje alpske doline Radovne, ki je zašarjena z vikendi. Nekaj podobnega se dogaja tudi z Mežakljo in Pokljuko. Pa vzemimo za primer notranji Bohinj. Ljudstvo je s svojim občutkom za lepo in za mero znalo stoletja graditi svoja naselja in ohraniti podobo svojih vasi in neposredne okolice. Na obali Bohinjskega jezera niso gradili niti sami, niti niso pustili graditi drugim za noben denar. Temu občutku odgovornosti se imamo zahvaliti, da imamo še danes ohranjeno Bohinjsko jezero takšno, kot je bilo.

Triglavski park –
kultura in propaganda

Menim, da danes vlada zmotno mišljenje, da je stvar varstva narave v Parku zadeva muzealcev, spomeniškega varstva, planincev in lovcev. Kulturna sramota je, da

razen 30 strani obsegajoče brošure Staneta Peterlina »Triglavski narodni park« in letošnje 9.–10. številke Proteusa nimamo knjige, ki bi v več jezikih dostojno predstavila Triglavski park in njegove znamenitosti nam Slovencem in drugim Jugoslovanom ter tujcem, ki prihajajo k nam kot turisti. Tisk takšne knjige, ki bi jo prodajali po naših mestih in v vseh planinskih postojankah, ne bi bil noben finančni riziko, saj bi se prav gotovo z veliko naklado sama plačala. To dokazujejo knjige našega gornika, umetniškega fotografa Jaka Čopa, ki so luksuzne, izdane v manjših nakladah precej drage, doživele uspeh in bile prodane.

Svoj čas – pred dvajsetimi leti – ko še nismo snemali raznih »maškarad«, je »Triglav film« posnel nekaj dobrih kratkih filmov o divjadi triglavskega pogorja. Naj omenim mednarodna priznanja, ki so jih dobili filmi o lovu na divjega petelina in ruševca in »Pomlad v triglavskem pogorju«. Zelo dobre barvne filme s temo »Divjad v Julijskih Alpah« je izdelal filmski režiser Marjanovič iz Zagreba. Prav lep dosežek slovenskih filmarjev je tudi »Nenavadni lov«. Posnet je bil odlov živih gamsov v Julijskih Alpah s pomočjo Zavoda za gojitev divjadi Triglav.

Že pred desetimi leti sem na željo naših filmskih podjetij napisal scenarij za film »Triglavski paradiz«. Obsegal bi štiri filme, kako potekajo letni časi v Triglavskem narodnem parku. Malo kasneje je ta scenarij odkupila Radio-televizija Ljubljana. Čeprav se je medtem našel denar za snemanje dokaj problematičnih filmskih projektov, tega filma do danes še niso posneli.

Ob zaključku bi poudaril, da najbrž ni človeka, ki ne bi pozdravil in podpiral zamisli o Velikem slovenskem narodnem parku v Julijskih Alpah. Kot piše Marjan Debelak, bi se Veliki slovenski narodni park modificiral glede na naše

specifične pogoje skladno z za devnimi mednarodnimi pravili in se delil v ožje območje parka s štirimi naravovarstvenimi kategorijami v posameznih krajinsko zaključnih prostorih in v območje predparka.

Skupno s predparkom zajema predlog o narodnem parku prostor večjega dela teritorija občin Tolmin, Radovljica in Jesenice ter manjšega dela občine Škofja Loka. Na zahodu, severu in jugu se naslanja na državno mejo Italije in Avstrije, na vzhodu pa vključuje,

dosledno po naravnih grebenschkih mejah, območja Baške grape, Sorice, Save Dolinke, blejskega kota in Mežaklje. To je površina z okoli 160 000 ha, kar bi park uvrščalo med največje v Evropi.

Upamo, da ima danes slovenski narod že toliko prebujeno ekološko zavest, tolikšne organizacijske sposobnosti in materialna sredstva, da bo to, pol stoletja staro zamisel, uresničil. Če ne prek noči v celoti, pa vsaj postopoma. Danes že vemo, kaj hočemo in tudi, kaj lahko storimo.

Cena divjačine

Dušan Dougan, tajnik LZ Maribor

Lovske družine se pri gospodarjenju z lovišči nujno soočajo z vprašanjem zbiranja potrebnih denarnih sredstev. Glavni vir dohodkov je prodaja uplenjene divjadi oz. divjačine.* Cena divjačine pa ni pomembna le iz tega razloga, temveč tudi z vidika pravilnega vred-

* Razlikujmo pojme: divjad, divjačina, uplenjena divjad!

Po Slovenskem pravopisu (l. 1962) in Slovarju slovenskega knjižnega jezika (l. 1970) oba izraza divjad in divjačina pomenita divjad lovne živali, ali eno divjo žival, izraz divjačina pa tudi pomeni meso divje živali.

V lovskem izrazoslovju pa smo se odločili (dr. Janko Lokar l. 1937), da je divjačina le meso divjadi, kot je npr. govedina goveje meso, kurecina kokošje meso, teletina telečje meso itd.

Uplenjena divjad je seveda mrtva divjad, iztrebljena ali neiztrebljena, še v koži.

Divjad je lahko ena divja žival, npr. srnjak; je lahko vrsta divje živali, npr. srnjad; so lahko divje živali na splošno vseh vrst, npr. divjad naših gozdov so jeleni, srne, zajci, jerebi itd.; so lahko le tiste vrste divjih živali, ki jih lovski zakon šteje za divjad, npr. po sedanjem lov. zakonu je poljski zajec divjad, siva vrana pa ni.

notenja divjadi kot družbenega premoženja. Vsa lovška zakonodaja po osvoboditvi opredeljuje divjad kot družbeno lastnino in to ostane tudi uplenjena divjad oz. divjačina, dokler je lovška organizacija ne proda; uplenitelj brezplačno lahko obdrži le trofejo, skladno z določilom poslovnika LD. Tudi divjačina (meso divjadi) je torej družbeno premoženje, ki se kot blago prodaja na tržišču. Cena se oblikuje po tržnih zakonih, pri čemer morajo priti do izraza tudi stroški gospodarjenja z loviščem. V primeru, ko bi trenutne tržne razmere potisnile ceno divjačine tako nizko, da bi bilo ogroženo gospodarjenje z lovišči, mora lovška organizacija ustrezno ukrepati. Na področju drugih gospodarskih dejavnosti, na primer v kmetijstvu, družba z raznimi ukrepi – minimalne in garantirane cene, regresi itd. – zagotovi, da trenutno slabe tržne razmere določene gospodarske panoge ne uničijo. V lovstvu je taka skrb naložena lovski organizaciji, kjer ne smemo prezreti, da ne gre le za gospodarsko dejavnost, temveč tudi za ohranitev divjadi.

Uredništvo

Vprašanje cen se kaže v dveh smereh: cene uplenjene divjadi oz. divjačine za člane lovskih družin in cene, po katerih lovske organizacije lahko prodajajo uplenjeno divjad odkupnim podjetjem.

Spomladi letos je Lovska zveza Maribor z anketo v 62 lovskih dru-

žinah svojega območja ugotovila, da nekatere lovske družine še vedno ne prodajajo uplenjene divjadi oz. divjačine svojim članom po tržnih cenah. Znaná so opravičila in izgovori za nižje cene ali za razdeljevanje divjačine celo brezplačno, češ da je to nagrada za

vložen trud lovcev. Takšno stališče je nesprejemljivo, ker sicer ne moremo govoriti o amaterskem, brezplačnem delu lovskih družin, katero je osnova za upravljanje lovišč. V tej zvezi poudarjam, da bi bilo nujno izdelati enotna izhodišča za nove poslovniške lovske družin, v katerih naj bi bilo za celotno Slovenijo urejeno vprašanje, katera dela so lahko plačana s sredstvi iz lovišča (npr. čuvajska služba). Ta izhodišča bi lahko sprejeli kot samoupravni dogovor vseh lovskih družin, pobudo pa bi morala dati Lovska zveza Slovenije.

Zaradi takšnega stanja glede odkupnih cen za člane lovskih družin je občni zbor LZ Maribor poleti 1974 sprejel sklep, da člani v mariborski zvezi lahko odkupujejo divjačino najmanj po tržnih cenah. Nadalje je občni zbor pozval Lovsko zvezo Slovenije, da za celotno Slovenijo uredi vprašanje odkupnih cen divjačine po članih. To smo storili, ker se v nedogled pojavljajo primeri tako imenovanih deputatov. Prepričani smo, da to ni primer le v LZ Maribor. Zahtevo za tak sklep so upravičeno postavile zlasti tiste lovske družine, ki vsekozi prodajajo svojim članom uplenjeno divjad oz. divjačino po tržnih cenah in imajo tudi zato na koncu vsakega leta razmeroma visok blagajniški saldo. Letos se je formiral prispevek v lovski sklad LZS delno tudi na osnovi lanskega blagajniškega salda; tako so bile LD, ki zakonito, pošteno gospodarijo, bolj obremenjene od tistih LD, kjer si članstvo razdeljuje divjačino po nižjih cenah.

Glede na nerazvito prodajo divjačine oz. uplenjene divjadi na domačem trgu se postavlja vprašanje, kaj je sploh tržna cena. Odkupna podjetja so usmerila prodajo v glavnem le na tuje tržišče, zato je odkupna cena odvisna od razmer na mednarodnem trgu. Prav gotovo ne moremo prodajati divjačine članom in drugim občanom po tako izoblikovanih cenah,

Fazani, zajci, jerebice v loviščih SR Slovenije

Statistika LZS

Lovišča LD po področnih lov. zvezah in gojitvena lovišča	Odstrrel v lov. letu 1972/73			Stalež spomladi leta 1973		
	Fazani obeh spolov	Poljski zajci	Poljske jerebice	Fazani obeh spolov	Poljski zajci	Poljske jerebice
Bela krajina	133	133	20	474	2 285	335
Celje	2 781	2 751	203	5 500	6 000	800
Gorenjska	377	540	110	786	2 703	535
Gorica	3 091	2 186	211	8 551	6 940	540
G. Radgona	1 127	309	15	2 224	689	185
Idrija	—	194	—	—	1 320	—
Kočevje	—	205	—	—	1 140	—
Koper	9 469	3 851	338	5 065	4 265	190
Ljubljana	3 686	1 610	340	4 651	5 349	847
Ljutomer	2 871	418	100	1 880	650	400
Maribor	9 204	4 132	328	17 094	11 037	1 471
Notranjska	—	153	6	—	945	138
Novo mesto	551	932	52	1 481	3 405	830
Posavje	2 676	1 303	454	2 770	3 519	676
Postojna	921	600	83	2 453	2 939	518
Prekmurje	3 886	1 365	507	4 766	3 265	1 681
Ptuj	5 653	3 156	311	8 007	4 348	1 085
Zasavje	205	502	—	858	1 483	—
»Fazan«	515	588	1 954	2 000	1 450	1 050
»Jelen«	—	3	—	—	58	—
»Kompas«	3 999	320	415	880	900	130
»Kozorog«	3 564	145	335	440	245	125
»Ljubljanski vrh«	27	1	—	35	30	10
»Pohorje«	—	—	—	—	165	—
»Prodi«	—	2	—	—	20	—
»Rog«	—	14	—	—	—	—
»Triglav«	—	—	—	—	—	—
»Žitna gora«	8	8	—	—	30	—
Skupaj	59 386	25 325	5 782	69 915	65 180	11 546

ki so v času konjunktura izredno visoke, v trenutni krizni situaciji pa nedopustno nizke. Pri sedanjih odkupnih cenah 12 din za fazana in 6 din za kg zajca, kot jih ponuja Lovska zadruga v Ljubljani, lovske organizacije vsaj v nižinskih loviščih ne morejo gospodariti, ne da bi opustile visok standard gospodarjenja, ki so ga dosegle. Pri tem mislim na vlaganje divjadi, urejanje lovskih naprav, čuvajsko službo pa vse do raziskovalnega dela in ureditve lovskega muzeja. Rešitev vidim le v ureditvi domačega trga z divjačino, ko naj bi pri njeni ceni prišli do izraza stroški gospodarjenja in drugi tržni pogoji, kot so tudi cene drugega mesa. S tem bi hkrati odpravili očitke nelovcev, češ da smo lovci privilegiranci, ki si razdeljujemo divjačino, medtem ko jo drugi dobijo le, če imajo znanca med lovci.

Lovska zveza Maribor je iz navedenih razlogov uredila oktobra letos prodajo divjačine na mariborski tržnici: fazane po 28 din, kg zajca po 15 din. Po odbitku stroškov prodaje dobijo lovske družine 21 din za fazana in 11 din za kg zajca. Za člane lovskih družin pa sta določeni minimalni odkupni ceni: 20 din za fazana in 35 din za zajca. Kljub takim sklepom in akciji LZ Maribor pa vidim polno rešitev le v tem, da naj bi podjetje kot je Lovska zadruga v Ljubljani odkupovalo uplenjeno divjad in uredilo prodajo tudi na domačem trgu. Menim, da bi to zadevo najlažje rešili organi LZS.

Po lovu na Krškem polju

Foto R. Gašperšič

Poglavje zase je odnos odkupnih podjetij do lovskih družin, ki v svojih letnih finančnih planih lahko le ugibajo, kakšni bodo dohodki čez leto. V slabem položaju so zlasti tiste lovske družine, ki jim je glavni dohodek izkupiček za srnino, ki je članstvo ne kupuje. Niti lovskim družinam, niti višjim lovskim organizacijam doslej še ni uspelo vsaj v začetku lovne sezone skleniti pogodbe o prodaji oz. nakupu uplenjene divjadi. Lovci in lovske organizacije zvedo za cene najprej pri oddaji divjačine v hladilnici, kakor da ne bi bili v dolgoletnih, tako rekoč trajnih poslovnih odnosih z odkupnimi podjetji. Menim, da bi te odnose morali urediti z ustreznimi pogodbami.

Že omenjeni ceni za fazane in zajce sta tako nizki, da odkupna podjetja v Sloveniji očitno sploh niso zanje zainteresirana. Če bi dopustili prodajo fazanov po 12 din in poprečno težke zajce po 18 din, se pač ni bati, da ne bi članstvo, glede na cene drugega mesa, samo pokupilo vso divjačino oz. uplenjeno divjad. Ob takih cenah slovenskih odkupnih podjetij se postavlja vprašanje, zakaj lahko izvozno podjetje Lovac-Zagreb plačuje fazane po 25 din in kg zajca po 22 din. Pri tem pa še ugotavljamo, da uplenjeno divjad našega območja ni moč zbirati v mariborski hladilnici, ker ima celotni hladilni pro-

stor za divjad v najemu Lovska zadruga iz Ljubljane.

Celoten kompleks vprašanj okoli odkupnih cen uplenjene divjadi oz. divjačine je življenjskega pomena za celotno lovsko organizacijo in ga ne moremo prepustiti v reševanje posameznim lovskim družinam, ki so v taki situaciji povsem ne-močne, temveč je to naloga osrednje organizacije. Hkrati pa v lovskih družinah želimo pojasnilo slovenskih odkupnih podjetij, ali res ni mogoče urediti prodaje na domačem trgu in zakaj ni mogoče doseči boljše izvozne cene.

Pripomba:

Tudi zadnji občni zbor Lovske zveze Slovenije, 20. 1. 1973, je med drugim razpravljal o zadevah, ki jih obravnava avtor, in zavzel naslednje stališče: Prostovoljno delo lovcev pri gojitvi in varstvu divjadi mora biti temeljna vrednota celotne dejavnosti lovstva. Zato nagrajevanje za delo v lovski organizaciji iz pridobljenih sredstev, tako iz gospodarjenja kakor z divjadjo (uplenjena divjad in deputati), ni v skladu z našimi načeli. Vse lovske družine bi morale odnos do divjadi (žive in uplenjene) kot družbenega premoženja že zdavnaj urediti v svojih pravilih, poslovnih in drugih samoupravnih aktih.

Lovska zveza Slovenije si prizadeva urediti vprašanje prodaje in cen uplenjene divjadi. Največ možnosti pa vidi v sklenitvi samoupravnega sporazuma med celotno lov. organizacijo in odkupnimi podjetji, tako kakor so se zadeve lotili v AP Vojvodini (članek na strani 272).

Uredništvo

Analiza lovskega turizma v Prekmurju

Ludvik Marič

Mnogi lovci so imeli pomisleke, ko se je pred leti pojavila zahteva po lovskega turizmu. Nekateri so menili, da bodo s tem prizadeti domači lovci zaradi omejitve njihovega lova, nekateri so postavljali narodnostno in druga vprašanja, češ da bodo tujci (nekdanji oboženi sovražniki) šarili s puškami po naših loviščih. Čez vse to smo prešli brez oklevanja, ker je šlo pač za devize in pri tem »osebna prizadetost« ni bila upoštevana. Sedaj po dobrih desetih letih lovskega turizma se je izkazalo, da je bila marsikatera pripomba upravičena. Ozemeljska zahteva italijanske vlade letos spomladi je privedla do spontanega odpora. Člani lovske organizacije so skupaj z vso našo družbo obsodili zahteve italijanske iredente. Več lovske organizacije (med njimi tudi nekaj prekmurskih) je v prostet in iz razlogov državne varnosti začasno odpovedalo gostoljubje italijanskim lovcem. Ukrep je bil tedaj povsem upravičen. Dogodki so privedli do širšega posvetovanja, ki ga je sklical izvršni odbor LZS, 29. 5. 1974, v Lipici. S tem so lovci ponovno podčrtali družbeni pomen in vlogo lovstva kot sestavnega dela naše socialistične samoupravnosti.

Lovski turizem smo začeli razvijati skladno z načelom naše skupnosti o odprtih mejah in mednarodnem sodelovanju, da je lovske turizem sestavni del splošnega turizma in s tem tudi našega gospodarstva.

Pri tem ni zanemariti, da je v lov. letu 1972/73 znašal devizni dohodek od lova v Sloveniji 760 000 dolarjev. Večina vodstev naših lovske organizacije je nenehno poudarjala, da je pri lovskega turizmu nujno treba upoštevati družbenopolitična, etična in gojitvena načela. Kljub temu pa so se dogajali primeri, ki s tem niso bili v skladu in so škodovali ugledu lovske organizacije. Na začetku lovskega turizma (komercialni lov) smo premalo mislili na nevarnost, ki je grozila, namreč

na pustošenje lovišč. Na turizem se nismo pametno pripravili. Znatni dohodki so premamili marsikatero lovske družino in domači lovci so se sprijaznili z omejitvijo svojega odstrela. Celo ugaľalo jim je, da jim zaradi dohodkov iz turizma ni bilo treba plačevati prispevka za lovišče iz lastnega žepa, da je lov zanje postajal tako rekoč brezplačen. Napitnine v raznih oblikah so tudi storile svoje. Zadeva je marsikje šla v smer, ki ni bila pravilna v lovskega gospodarstvu in ne v moralnem oziru. Negativne posledice so se vedno bolj kazale, nekje prej, nekje pozneje. Šola je bila precej dolga in draga. Škode je bilo zlasti mnogo na mali divjadi. Pri lovu na veliko divjad je bilo znatno bolje, predvsem zato, ker gre na tak lov malo gostov, streljati morajo s kroglo in ne s šibrami. Enostavno smo prezrli, da bi se šli lahko intenziven lovske turizem na malo divjad le tako, da bi lovišče pred lovom morali napolniti z »divjadjo«, zrejeno v voljerah.

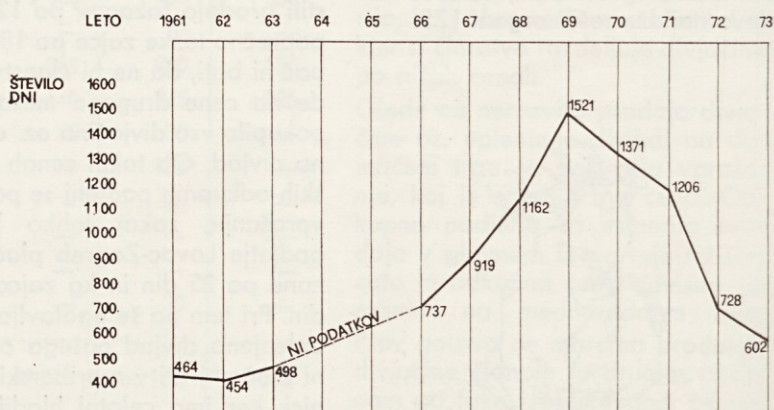
V izrazito turističnih loviščih danes tako tudi delajo, čeprav tega ne obešajo na veliki zvon. Nekatere lovske družine so napravile znatna sredstva z enostavnim spuščanjem fazanjih kebčkov in nedoraslih fazanov v lovišče, da bi pomnožile

stalež. Če izpuščanje mladih fazanov res ni skrbno pripravljeno* (izpust pod mrežami), jih pogine toliko, da lovišče od tega nima nobene koristi. Vodstva lovske družin pa živijo v praznem upu, da je pri tolikšnem izpustu fazančkov možen tolik in tolik odstrel. Dejansko pa padajo potem na lovu fazani naravnega prirastka. Število vloženih kebčkov je le usodno slepilo, ki vodi marsikje k iztrebljanju naravnega staleža. Za lovske turizem je treba vzgojiti in držati fazana ali jerebico v voljeri do dneva odstrela. Če se to splača, se da zračunati kakor pač vsak trgovski posel. Tudi ob idealnih naravnih pogojih namreč ne moremo računati, da bi bil v intenzivno izkoriščanih loviščih zadostno velik naravni prirastek.

V času uveljavljanja lovskega turizma je postalo upadanje števila male divjadi vedno bolj grozeče. Stanje so naši lovci popravljali z vlaganjem odraslih fazanov, intenzivnim zimskim krmljenjem in s tem, da so se odpovedovali odstrelu. Medtem je stalež zlasti nekaterih vrst male divjadi upadal vsepovsod po Evropi. Brali in pisali smo o raznih vzrokih, ki so privedli

* Navodila za pravilno spuščanje fazančkov v lovišče beri v Lovcu, št. 4 – julij 1973. – Uredništvo

Lovni dnevi turistov v družinskih loviščih LZ Prekmurje

do tega. Nekaj krivde smo pripisali tudi lovskemu turizmu. Kateri je najvažnejši vzrok, je še odprto vprašanje. Prekmurski lovci vse bolj zatrjujejo, da je temu v Prekmurju v veliki meri kriv lovski turizem, ker ga nismo pravilno izvajali. Pomislimo samo na neštete »zgrešene« strele, na milijone predrobnih šiber in streljanje na vsako razdaljo! Koliko divjadi je bilo zastreljene in nenajdene!

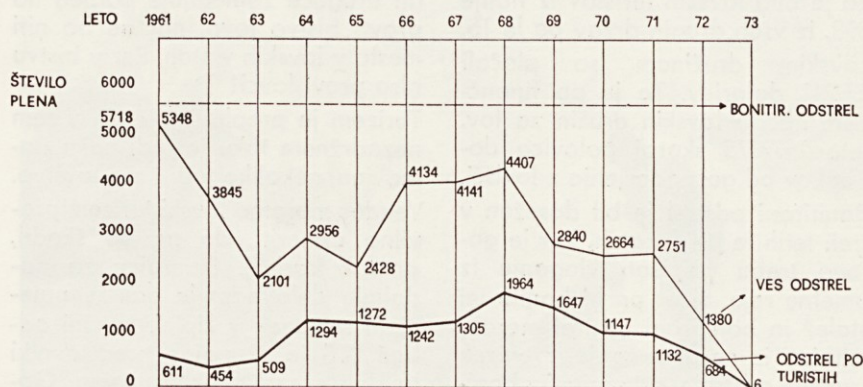
Objavljeni grafikoni so precej ver- na slika lovskega turizma v Prek- murju. Z njih se vidi, kako je valo- val celotni odstrel, odstrel po turi- stih in lovni dnevi turistov nekako od začetka lovskega turizma v letu 1961 pa do 1973. Iz količine odstrela lahko sklepamo tudi o sta- ležu divjadi: večji odstrel – večji stalež. Najvažnejša divjad Prek- murja so fazani, zajci in jerebice, zato so na grafikonih posebej pri- kazani. Podatki zajemajo le lovi- šča lovskih družin; dve gojitveni lovišči imata poseben, podjetniški režim. Pripomniti pa je treba, da je zmanjšanje odstrela v letu 1972 tudi posledica hudih poplav.

Približna vzporednost med celo- tnim odstrelom in turističnim odstrel- lom je vsekakor v sklenjenem do- govoru, da naj gre za turizem vsaj 25 % odstrela. Ti odstotki pa so bili prekoračeni, ne sicer v loviščih vseh LD. Če se ozremo v leto 1969, ko je bilo največ turističnih lovni- dni, je bilo razmerje med odstrel- lom po članih in turistih naslednje:

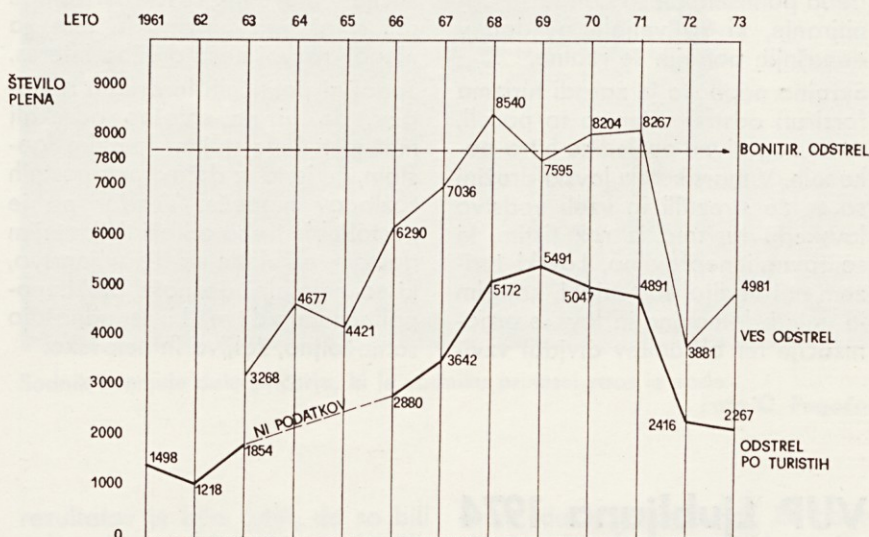
Divjad	Člani LD	Turisti
Zajci	42 %	58 %
Fazani	28 %	72 %
Jerebice	38 %	62 %

Vendar ti odstotki niso docela pra- vilni, ker so marsikje tudi plen čla- nov prodali turistom in ga v stati- stiki izkazali pod turizmom. Zani-

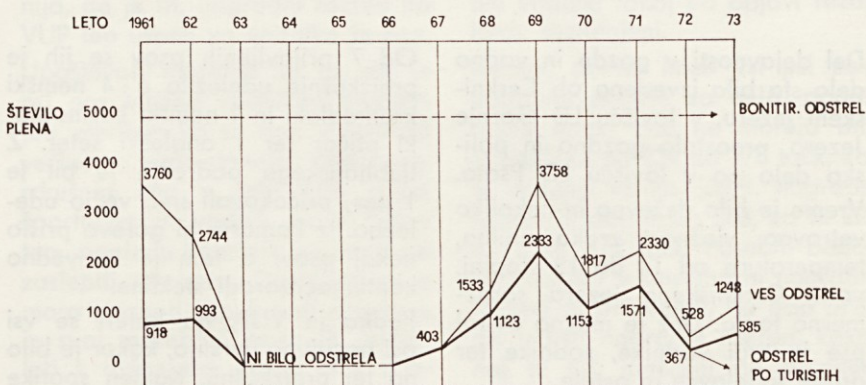
Uplenjeni zajci v družinskih loviščih LZ Prekmurje

Uplenjeni fazani v družinskih loviščih LZ Prekmurje

Uplenjene jerebice v družinskih loviščih LZ Prekmurje

miv je podatek iz lov. leta 1973/74, ko je bilo lovskih turistov iz Italije 398, iz vseh drugih držav pa le 15. Lovskim družinam so plačali 27 241 dolarjev. To je po finančnem načrtu lovskih družin za lov. leto 1974/75 skoraj polovica dohodkov od gospodarjenja z lovišči. Bonitirani odstrel je bil dosežen v treh letih le pri fazanih, kar je gotovo treba pripisati vlaganju iz umetne reje. Sicer pa bi bonitirani stalež in bonitirani odstrel morala izhajati iz naravne zreje. Prenizek izvršeni odstrel v primerjavi z bonitiranim odstrelom zajcev in jerebic dokazuje, da je razplodni stalež v naravi pod bonitiranim. Ob tem je treba pomisliti, ali so norme za bonitiranje, ki so veljale nekdanj, v današnjih pogojih še realne.

Skraino napačno je zaradi turizma forsirati odstrel. Kjer so to počeli, so se negativne posledice hitro pokazale. V marsikateri lovski družini so se že streznili in vzeli vodstvo lovskega turizma iz rok tistim, ki so ravnali nepravilno. Lovski turizem naj vodijo poštenjaki, katerim je ugled domovine in lovske organizacije ter ohranitev divjadi vzvi-

šen cilj. Tistim, ki jim denar tako ali drugače zamegljuje pogled na pravo bistvo lova, naj ne bo niti mesta v lovskih vrstah, ker v bistvu niso pravi lovci!

Turizem je preplaval svet in v tem nezadržnem toku je tudi naša domovina, nekoliko tudi naše lovstvo. Vendar moramo lovski turizem pravilno usmeriti, da ne bo škodil, ampak koristil. Smernice za nadaljnje delo nam je dal že omenjeni sestanek v Lipici. Izvršni odbor LZS je skupaj s predstavniki lovskih zvez Koper, Postojna, Gorica in zavoda Jelen-Snežnik sprejel določena stališča, s katerimi so bile seznanjene vse lovske organizacije v Sloveniji. Lovski turizem je del splošnega turizma in ima za njegov razvoj naša družba interes. Sedaj ni političnih in drugih razlogov, da bi na splošno odrekli možnost lova tujim lovskim gostom, če je to iz državnovarnostnih razlogov mogoče. Vendar pa je gostoljubje treba odreči tistim tujim gostom, ne glede na državljanstvo, ki so nelojalni do naše družbenopolitične ureditve, ki se obnašajo samovoljno, žaljivo in nelovsko.

pa je vedno gozdno delo in nekoliko tudi delo v vodi.

Pri gozdnem delu so predmeti preizkušnje: po krvnem sledu parkljaste divjadi, prinašanje lisice, šarjenje in grmarjenje.

Vsi psi so prišli do konca krvnega sleda, do položene srne, eden boljše, drugi slabše. Zahteva se, da pes izdeluje sled mirno, preudarno, z nizkim nosom. Naglica ni dobra, ker vihravost zapelje psa s sleda, posebno pri praktičnem delu. Pri hitrem sledenju pes rad dvigne glavo in tako izgubi kontakt z dahom razpadajoče krvi in poškodovanih tal, kar uspehu psa posebno na kljukah ni v prid.

Komaj so psi premostili težave na krvnem sledu, je bila že na vrsti druga težka disciplina: prinašanje lisice. To ni težko zaradi same teže lisice, temveč zaradi psu odvratnega lisičjega daha. Vsak vodnik je lahko prinesel s seboj uplenjeno svežo lisico, težko najmanj 3,5 kg, česar se je poslužil le en vodnik; medtem ko sta bili drugim petim psom na voljo le dve lisici.

Pes mora prineseti lisico tudi čez zapreko, ki je visoka 65 do 85 cm, jo po 300 dolgi vlaki, z dvema kljukama, najti in prineseti. Ni šlo brez spodrseljajev, kar je vplivalo na končno razvrstitev v nagradne razrede. Za doseg posameznega nagradnega razreda ni zadosti samo skupno število točk, temveč so še posebni pogoji v vsaki skupini preizkusnih predmetov. Za doseg I. in II. nagradnega razreda ne sme biti v nobenem preizkusnem predmetu ocena 0 (nezadostno).

K delu v gozdu spada tudi šarjenje in grmarjenje. Grmarjenje je bilo kar v redu pri vseh psih, ne pa šarjenje. Pri šarjenju mora pes samostojno preiskati goščo, divjad dvigniti in npr. zajca tudi glasno pogonati, medtem ko je vodnik na svojem mestu in psa ne spremlja po gošči kakor pri grmarjenju. Idealno šarjenje je, da vodnik psa odloži na začetku gošče, sam gre

VUP Ljubljana 1974

Vsestranska uporabnostna preizkušnja ptičarjev, 20., 21., 22. IX. 1974

Ljuban Zadnik, vodja preizkušnje

Del dejavnosti v gozdu in vodno delo sta bila izvedena ob Cerkniškem jezeru, v lovišču LD Gornje Jezero, preostalo gozdno in poljsko delo pa v lovišču LD Pšata. Vreme je bilo deževno in nekoliko vetrovno, vlažnost zraka obilna, temperatura od 14 do 19 stopinj, voda Cerkniškega jezera sorazmerno topla. Dež je močno oviral pse in tudi vodnike, sodnike ter druge sodelavce in ostale.

Od 7 prijavljenih psov se jih je preizkušnje udeležilo 6: 4 nemški kratkodlaki in 1 nemški kosmodlaki ptičar ter 1 angleški seter. Z ljubljanskega področja je bil le 1 pes; pričakovali smo večjo udeležbo. Iz Pomurja bi gotovo prišlo nekaj psov, a tam je še vedno kontumac zaradi stekline.

Redka je VUP, na kateri se vsi psi pozitivno uvrstijo, kakor je bilo na tej preizkušnji. Kamen spotike

pa na drugi konec gošče in z znakom da psu povelje, da goščo preišče proti njemu in mu tako (verjetno) divjad prižene. Takega šarjenja nismo videli in so psi preiskali le majhen košček gošče okoli vodnika. Kje je vzrok takemu šarjenju? Večina psov je bila za VUP sorazmerno mlada in vodniki se še boje spustiti psa na samostojno delo v gošči, ker ne žele pokvariti komaj utrjeno vzdržnost pred zajcem. Psi še niso imeli toliko lovske prakse, da bi ločili delo na polju od šarjenja. Vedeti je treba, da je težko voditi mladega psa na preizkušnji te vrste, ko je za njim šele prvo ali drugo leto šolanja.

Pse v vodnem delu smo preizkušali na Cerkniškem jezeru. Pogoji so bili dobri, toda poznalo se je, da psi niso vajeni velikih vodnih površin, zaraslih z ločjem. Navajeni so manjših voda, ribnikov ali večjih luž v zapuščenih gramoznicah. Za pse je bilo delo trdo, toda nobeden ni popolnoma odpovedal. Težave so bile z divjimi racami, ki so bile doma vzrejene in zaradi tega preveč udomačene. Po izpustu se taka rasa ni zatekla v kritje. S težavo so jo sodniki nagnali v ločje, da bi jo pes tam izsledil in jo prignal na drugo stran ločja pred puško. Kakor je bilo pomanjkljivo šarjenje na suhem, tako tudi šarjenje v ločju ni bilo najboljšo. Samo prinašanje ustreljene race iz globoke vode pa ni povzročalo posebnih težav.

Pri poljskem delu ni bilo nobenih težkoč, saj je to osnovna naloga ptičarja.

Kljub nekaterim opisanim pomanjkljivostim je končna ugotovitev razveseljiva: vsi nastopajoči psi so sposobni za lov ob različnih pogojih, tudi za delo po strelu, kar je bistvena vrednost lovskega psa. Kakor je že omenjeno, so se vsi psi pozitivno uvrstili in dobili zelo veliko število točk. En pes je dosegel II. nagradni razred in ostali III. nagradni razred. Pri razglasitvi

Sodnik ocenjuje delo ptičarja, ki je vodniku prinesel raco iz vode

Foto C. Pogačar

rezultatov je bilo čutiti, da so bili nekateri vodniki z doseženim III. nagradnim razredom nezadovoljni. Drugje v svetu, kjer imajo daljšo tradicijo v prirejanju VUP, menijo, da je III. nagradni razred na VUP lep uspeh za vodnika in psa.

Upoštevati moramo še to, da je pri nas večina vodnikov amaterjev, medtem ko so npr. v Nemčiji večinoma profesionalci. Vsaka preizkušnja ima v sebi tudi nekaj športnega in vodnik mora biti v tem pogledu športnik, ne sme ga zaslepiti rivalstvo. Dostojanstveno mora priznati uspeh tudi drugemu in svoj morebitni neuspeh preboleti z dvignjeno glavo in s skle-

pom, da bo drugič pač že bolje. Možno je, da se sodniki zmotijo, zato imajo vodniki možnost pismene pritožbe, najpozneje pol ure po razglasitvi rezultatov. O tem so bili vodniki takoj po objavi rezultatov seznanjeni.

Menim, da so imeli vsi psi zelo podobne pogoje za delo, popolnoma enaki pač ne morejo biti. Dosegli so od 234 do 278 točk, kar je izredno veliko. Za I. nagradni razred je potrebnih 263, za II. 222 in za III. 178 točk. Posebni pogoji za uvrstitev v posamezni nagradni razred so bili vzrok, da niso prišli psi v tisti nagradni razred, kakor naj bi bili uvrščeni po skupnem

Pravilnik o vsestranski uporabnosti preizkušnji psov ptičarjev

Iz členov 28, 29, 30, 41, 42, 44, 49, 61, 80, 90, 91

Pred začetkom preizkušnje na krvnem sledu mora vsak vodnik voditi sodniške skupine javiti, katero dodatnih (neobveznih) dejavnosti bo pokazal njegov pes. Če vodi svojega psa kot pokazalca mrtve divjadi, mora tudi navesti, po čem spozna, da je pes našel divjad in kako ga bo pes vodil do mrtve divjadi. Naknadno spreminjanje navedbe se ne upošteva.

Vsak pes, tudi oblajač in pokazal mrtve divjadi, mora sled v dolžini 400 m z dvema kljukama izdelati na slednem jermenu. Pokazal in oblajač poleg tega izdelata sled v podaljšku 200 m sprčena.

Pes mora slediti po krvnem sledu na popolnoma sproščenem slednem jermenu. Če vodnik tega ne upošteva, je delo na jermenu lahko ocenjevano največ z oceno zadovoljivo.

Pri sledenju na jermenu morata spremljati psa najmanj dva sodnika. Gre namreč za to, da se ugotovi, kako pes drži sled. Sledi naj z nizkim nosom, mirno, zbrano, tekoče in ne vihravo. Pes, ki dela z naglico, bo v težkih pogojih vedno odpovedal. Prehiter in neenakomeren tempo zniža oceno.

Pri sledenju na vlaki je treba presoditi, če in kako pes z nosom poprime sled, kjer smo vlekli uplenjeno divjad najmanj 300 m daleč. Na psa, ki se je od vlake vrnil in je ni začel brez vodnikovega vpliva ponovno izdelovati, vodnik ne sme vplivati z vidnimi ali slisnimi znamenji, temveč ga mora ponovno privedi na začetek vlake. Vsako vodnikovo vplivanje na psa, da bi ga poslal v smer položene divjadi, se smatra kot ponovno nastavljanje psa na vlako.

Če pes pri vlaki odpove, prejme – ne glede na to, četudi slučajno pride do položene divjadi – v ocenjevalni tabeli v rubriki »lisičja ali zajčja vlaka« oceno nezadostno.

Pes, ki prvič ne prinese najdene »koriste« divjadi (ne mesojede), je izločen od nadaljnega preizkušanja.

Vodnik lahko psa pusti šariti od svojega stojišča, ali pa ga odloži v določeni razdalji in ga od tam pošlje z namigom ali glasnim poveljem v goščavo.

Ali stoji znižuje oceno? Smisel šarjenja je sicer v tem, da pes dvigne divjad in jo prežene, vendar kratka stoji pred zasledeno divjadjo ne zniža ocene. Drugo je, če pes stoji kakih pet minut.

Sveže ustreljeno raco vržemo v ločje ali za pas ločja najmanj 10 m daleč, a pes na bregu ne sme videti meta, prav tako tudi ne vržene race na vodi.

Odložitev. Vodnik sam gre z neoprčenim psom ob nogi proti mestu, ki so ga sodniki točno označili, najmanj 100 m od gledalcev, drugih vodnikov in njihovih psov. Tam odloži psa prosto ali ob kakem predmetu, npr. ob nahrbtniku, torbi, lovski palici. Z znakom ali s tihim poveljem mu ukaže, da mora tam obležati. Vse to v največji tišini.

Nato se vodnik zalezovaje umakne na mesto, od sodnikov vnaprej določeno, kjer ga pes ne more več videti ali čutiti (najmanj 30 m od psa). Vodnik se pri tem ne sme ozreti nazaj k psu ali mu celo zaklicati.

Vodnik tu dvakrat ustrelji, v presledku najmanj 10 sekund. Pes mora pri tem ostati na svojem mestu. Če ga zapusti, cvili ali zalaja, dobi oceno nezadostno. Pes lahko dvigne glavo, prehodno se sme tudi dvigniti s sprednjim delom telesa. Psa je dovoljeno odložiti z jermenom, pripetim na ovratnici. Vendar pa je v tem primeru ocena lahko največ dobro.

Prinašanje lisice čez zapreko se preizkusi preko jarka, lese ipd. Pes zapreke ne sme prebroditi, preplezati ali obiti, ampak preskočiti. Zapreka mora biti v prosti naravi.

Jarek mora biti globok najmanj 80 cm in 1 m širok, njegovi bregovi pa strmi. Lesa mora biti 70 do 80 cm visoka in prirejena tako, da se pes na njej ne more zaplesti z nogami.

Uporabimo po možnosti sveže ustreljeno lisico, težko najmanj 3,5 kg. Vodnik lahko lisico prinese s seboj.

Pes mora na povelje preskočiti zapreko in brez daljšega zadrževanja lisico trdno zgrabit in jo preko zapreke prinesiti svojemu vodniku, ki je oddaljen od zapreke najmanj 5 m.

Če lisica psu pri preskoku pade na tla in jo takoj brez vpliva vodnika zopet zgrabi, se mu to ne šteje v napako.

Vodnik sme svojega psa največ trikrat poslati po lisico.

Pes, ki je odpovedal na vlaki lisice in bil ocenjen nezadostno, mora pri prinašanju čez zapreko doseči najmanj zadovoljiv uspeh, sicer ne more priti v nagradni razred.

Številu doseženih točk. Predolgo bi bilo, da bi te posebne pogoje navajal, so pa razvidni na strani 93 in 94 pravilnika o VUP, ki ga lahko vsakdo nabavi pri DLP. Ti pogoji pa so bili objavljeni že tudi v Lovcu, št. 5 – avgust 1972, stran 157 in 158.

Pri vsakem psu navajam dosežene točke za: G-gozdno delo, V-vodno delo, P-poljsko delo, U-ubogljivost pri celotnem delu, Pr-prinašanje, S-skupno število točk, doseženi nagradni razred, posebna priznanja in nagrade. Pri vsakem psu navajam še nekaj besed o njegovem delu ali splošnem vtisu. Na ta način si bo vsak lahko ustvaril sliko o dejavnosti psa, podrobnosti pa so razvidne iz ocenjevalnih tabel pri KZ Slovenije in bodo po možnosti objavljene v kinološkem glasilu Kinolog.

CAR Obreški, RMPki 4101, poležen 3. 1. 1972. Lastnik in vodnik Franc Muzek, Ptuj. G – 75, V – 33, P – 70, U – 70, Pr – 30, S – 278 točk, II. nagradni razred. Prejel je pokal zmagovalca VUP 1974, pokal za najboljšo gozdno delo in srebrno plaketo DLP. Za mladega psa in še neizkušnega vodnika je to izreden uspeh. Popraviti bo moral še sledenje po krvnem sledu parkljaste divjadi; izdelovanje sledu mora biti bolj mirno in preudarno. Tudi šarjenje in vodno delo bo treba še opoliti, da bo pes prišel v I. nagradni razred. Vodnik se mora zahvaliti psu za njegovo izredno voljo in veselje do dela, to je do lova.

RALLE (Rosa) v. Speltachgrund, JRPki 60 012, poležena 9. 3. 1972. Lastnik in vodnik Ivan Caf, Maribor. G – 75, V – 27, P – 84, U – 69, Pr – 18, S – 273 točk. Kot drugo uvrščena – prišla je v III. a nagradni razred – je prejela pokal KZ Slovenije, pokal za najboljšo poljsko delo in bronasto plaketo DLP. Prinašanje lisice čez zapreke in vodno delo sta ji zaprla pot v II. nagradni razred. Ne izključujem

pa možnosti, da bo čez leto ali dve prišla v I. nagradni razred. Je izredno povezana z vodnikom, kar bo prispevalo k večjemu uspehu. Pripominjam, da sta oba prvo uvrščena še zelo mlada, komaj dve leti in pol stara.

AS (Dik) Dinverski, JRPki 7276. Poležen 10. 3. 1971. Lastnik in vodnik Mirko Korošec, Ptuj. G – 55, V – 33, P – 74, U – 80, Pr – 27, S – 269 točk. Za III. b nagradni razred je prejel bronasto plaketo DLP in lepo praktično darilo LZ Slovenije. Še bodo potrebne vaje v vodnem delu ob težkih pogojih, kakor so bili na tekmovanju. Tudi prinašanje lisice bo treba še utrditi, pa se bo pes še bolje uvrstil drugo leto na VUP.

DIANA Janska, JRPri 2741, poležena 21. 2. 1970. Lastnik in vodnik Janez Udovič, Unec pri Rakeku. G – 50, V – 33, P – 73, U – 81, Pr – 21, S – 258 točk. Za njen doseženi III. c nagradni razred je prejela bronasto plaketo DLP in pokal za najboljše vodno delo, kar pa je vodnik odklonil. Njena slaba točka je prinašanje lisice čez zapreko kakor tudi na vlaki. Pohvaliti je zelo dobro šarjenje v vodi in izredno ubogljivost.

QUIRLE v. Bechelarenfeld, CE 19 245, poležena 17. 5. 1967. Lastnik in vodnik Orest Bordon, Koper. G – 64, V – 21, P – 70, U – 59, Pr – 28, S – 242 točk. Neuspelo ji je vodno delo, da je dosegla samo III. d nagradni razred. Psica je stara čez sedem let in prepričan sem, da bo ta vodnik kmalu nastopil z mlajšim psom. Dobil je bronasto plaketo DLP in praktično darilo LZ Slovenije.

AJDA, JRP AS 1616, poležena 16. 9. 1971. Lastnik in vodnik Ugo Terčič iz Kopra. G – 38, V – 33, P – 73, U – 62, Pr – 28, S – 234 točk, III. e nagradni razred. Za angleško seterico je to izreden uspeh, saj ni nikjer odpovedala. Redko pride na VUP angleški ptičar in še redkejši je tisti, ki se pozitivno

Udeleženci VUP 1974. Spredaj z leve tretji vodnik Franc Muzek iz Ptuja s psom Carjem, ki je dosegel prvo mesto oz. II. nagradni razred Foto P. Pečnik

uvrsti. Nežna psička je dosegla kar solidne ocene in je uporabna za vse vrste lova. Pri prinašanju lisice po vlaki je bila mogoče nekoliko pretrda vodnikova roka, saj psa težko prisilimo, da gre po sledu vleke in da položeno divjad prinese. Mogoče se vodnik niti ne zaveda, kakšen uspeh je dosegel. Vodnik je dobil bronasto plaketo DLP in praktično darilo.

Preizkušnja je trajala tri dni. Da bi vodniki imeli vsaj delno povrnjene stroške, so vsi prejeli skromne denarne nagrade. Na sami razglasitvi ni bilo mogoče podeliti tudi spričeval, ki jih bodo vodniki prejeli naknadno.

Prepričan sem, da noben pes oz. vodnik ni bil pri ocenjevanju oškodovan in da je bilo uresničeno osnovno načelo pravične, pravilne končne uvrstitve.

V sodniškem zboru so bili: Jože Škofic, Jože Selan, Peter Pečnik in Vladimir Pfeifer. Pomagali so jim sodniški pripravniki, eden celo iz Srbije. Kot vodja VUP nisem imel težkega dela, toda nezadovoljstvo nekaterih vodnikov me je priza-

delo, ker je bilo pokvarjeno tudi prijetno tovariško vzdušje.

Vsem sodelujočim se zahvaljujem za njihovo požrtvovalno delo, zlasti pa Lovski zvezi Slovenije in Kinološki zvezi Slovenije, ki sta finančno pomagali in prispevali tudi pokale in darila. Najlepša hvala tudi Jugoslovanski kinološki zvezi!

VUP 1974 je za nami. Lahko ugotovimo, da je uspela, da so psi pokazali solidno znanje. Takšni psi so sposobni pomagati lovsko pravično loviti, ker v celoti lahko popravijo napako, ki jo utegne storiti lovec s prenatrjenim ali slabo pomerjenim strelom. Kar se tekme tiče, sem osebno nezadovoljen edino s premajhno udeležbo psov oziroma vodnikov. Prijetno pa je vse udeležence preizkušnje presenetila prisotnost predsednika KZS Poldeta Mačka in člana IO KZS Dominika Rodeta. V čast slovenskim lovcom pa ni, da so si preizkušnjo ogledali le štirje naši lovci, torej prav toliko, kakor je bilo navzočih tudi lovcev iz SR Srbije.

Iz drugih jugoslovanskih republik in pokrajin

NA HRVATSKEM SO ZAŠČITILI KUNJI ROD

Po novem zakonu o lovstvu, ki so ga na Hrvatskem sprejeli že lani, je lov na kuno belico in kuno zlatico dovoljen samo od 1. novembra do 31. januarja, torej samo tri mesece v letu. Mala podlasica in hermelin, ki tudi spadata v rod kun, sta zaščitena vse leto. Vsekakor vredno pohvale!

H kunam končno štejemo tudi jazbeca. Tega je pa dovoljeno loviti od 1. decembra do 31. marca. Čudno, da je na jazbeca odmerjena takšna lovna doba v hrvatskem lovskem zakonu, saj v skoraj vsakem lovskem priročniku lahko bremo, da ima jazbica mladiče februarja ali marca. Ali ne bi bilo torej pravilneje, da bi lov nanj dovolili npr. od 1. septembra do 31. decembra?

– elf –

SAMOUPRAVNI SPORAZUM V AP VOJVODINI

Predlog samoupravnega sporazuma o sodelovanju med LZ Vojvodine in lovsko zadrugo te avtonomne pokrajine so poslali v razpravo in sprejem vsem lovskim

organizacijam Vojvodine.

Po tem sporazumu bo Lovska zadruga Vojvodine obvezno dolžna, da vsa sredstva, ustvarjena s pomočjo lovstva, vrača nazaj v lovstvo; da na zahtevo lovske organizacije organizira servis strokovnih uslug po loviščih (tudi oskrbovanje lovcev z lovskim priborom, popravilo orožja ipd.); da sodeluje pri ustanovitvi in financiranju znanstveno-raziskovalne in strokovne službe APV; da skupaj z drugimi podpisniki tega sporazuma organizira umetno zrejo divjadi; da dohodek, ustvarjen s skupnim poslovanjem, vodi in izkazuje posebej; da pri svojem poslovanju spoštuje dogovorjene cene za uplenjeno divjad in njene dele ter višino določene marže; da dohodke in izdatke iz lovstva vodi posebej; da občasno obvešča podpisnike sporazuma o storjenih ukrepih in akcijah ter rezultatih in problemih v zvezi z izvajanjem samoupravnega sporazuma.

Lovska zveza Vojvodine in občinske lovske zveze pa se po tem sporazumu obvezujejo, da s svojo politiko in stališči zagotovijo enotne cene za pridobljeno iz lovišč ter da sodelujejo pri odrejanju najnižjih cen in največje marže ter da pri svojih članih (lovstva društva)

vplivajo, da jih le-ti sprejmejo in spoštujejo; da sodelujejo pri ustvarjanju in financiranju strokovno-znanstvene-raziskovalne službe; da lovskim društvom priporoče poslovanje z lovsko zadrugo pod pogojem, da jim le-ta nudi enake ali boljše pogoje od drugih organizacij; da vplivajo na lovška društva, da svoja prosta denarna sredstva hranijo ali vežejo pri lovski zadrugi, s tem da imajo pravico skupno odločati o pogoju in plasmaju letih itd.

Ko bo ta samoupravni sporazum podpisan in bo začel veljati, bo nastopilo novo obdobje v odnosih med lovsko organizacijo ter lovsko zadrugo, ki se ukvarja s prodajo pridobljenega iz lovišč (divjačina, kože, živa divjad ipd.) ter z nabavo lovskega pribora (orožje, municija ipd.). Vsekakor bo to kakovostni napredek v odnosih med celotno lovsko organizacijo Vojvodine in trgovino, še zlasti, ker bo s tem samoupravnim sporazumom zagotovljeno, da se bodo denarna sredstva, pridobljena iz lovišč, vračala nazaj v lovstvo.

O. K.

VLAK – VELIKA NEVARNOST ZA MEDVEDE GORSKEGA KOTARJA

Elektrificirana železniška proga Zagreb-Reka je ponekod na odseku skozi Gorski kotar postala pogibel mnogih vrst divjadi. V zadnjem času so posebno prizadeti medvedi.

Oktobra 1972 je vlak pri železniški postaji Drivenik usmrtil medvedko z medvedičema; o tem je poročal januarski LOVEC 1973.

Julija 1973 je nedaleč od Vrbovskega vlak razmesaril mladega medveda.

Sredi maja 1974 pa je vlak na odprti progi med postajama Vrbovsko in Gomirje, ko je pripeljal

Vinjeta iz »Lovačkih novin«, ki izhajajo v Novem Sadu in jih dobivajo lovci Vojvodine, Srbije, BiH in Črne gore

iz predora, smrtno zadel drugo medvedko, ki je vodila tri letošnje mladiče. Peti dan po tem, ko je bila povožena in so jo odpeljali k preparatorju, je osebje OOUR gozdarstva Vrbovsko šlo z rokami loviti osirotele medvedke. Dva so našli že mrtva. Poginila sta predvsem od gladi in beganja. Kaže, da sta iskala mater-medvedko do popolne onemoglosti. Pri prvem medvedku so ugotovili hudo drisko, pri drugem pa veliko rano na zadnji nogi. Tretjega medvedka so našli živega v revirju Litorić, blizu lovske kočice. Hranili so ga predvsem s kravjim mlekom, kruhom in raznim sadjem. Medvedek je hitro napredoval in v treh mesecih pridobil na teži 10 kg.

Povožena medvedka je bila stara 4 leta in je tehtala 70 kg. Ti mladiči so bili njeno prvo leglo. Dve sta bili samički. Najdeni medvedki, živi in oba mrtva, so tehtali ob najdbi oziroma odlovu po 4 kg. Pri življenju je ostala samička.

Tako je v letih od 1972 do 1974 vlak usmrtil v Gorskem kotarju kar sedem medvedov.

A. Frković

ZREJA FAZANOV V JUGOSLAVIJI

Po podatkih, zbranih od republiških in pokrajinskih lovskih zvez, deluje sedaj v Jugoslaviji 62 fazanerij. Letna zreja teh fazanerij je 834 000 fazančkov v starosti 5 do 8 tednov. V tej fazanoreji sodeluje 18 lovskogospodarskih organizacij z letno 593 000 fazančkov ali 71,5 % od celotne zreje in 44 lovskih zvez oz. društev z letno 241 000 fazančkov ali 28,5 % od celotne zreje. Poprečna kapaciteta zreje v fazanerijah lovskogospodarskih organizacij je 33 000 fazančkov na fazanerijo, v lovskih društvih ali zvezah pa 5500.

O. K.

Medvedek iz Gorskega kotarja, ki mu je vlak povozil mater

Foto A. Frković

ZVEZA LOVSKIH ORGANIZACIJ SAP KOSOVO – 25 LET

Letos 5. oktobra je bila v Prištini proslava 25-letnice obstoja in delovanja Zveze lovskih organizacij Socialistične avtonomne pokrajine Kosovo. Pod pokroviteljstvom predsednika Skupščine SAP Kosovo Ilijaza Kurtešija je bila slovesna seja predsedstva Zveze lovskih organizacij Kosovo. Tej seji je prisostvovalo tudi veliko število gostov, med njimi Fadil Hodža, član Predsedstva SFRJ; Pavle Jovičević, član Sveta federacije; Dževad Hamza in Predrag Cuckić, podpredsednika Skupščine SAP Kosovo; Bogoljub Nedeljković, predsednik Izvršnega sveta SAP Kosovo in drugi. Lovsko zvezo Jugoslavije je zastopal njen podpredsednik Bogo Kuzmanovski.

Na slovesni seji je predsednik Zveze lovskih organizacij Kosova Petar Borozan prebral poročilo o dosedanjem delu in o perspekti-

vah razvoja lovstva v tej pokrajini. Med drugim je poudaril, da je lovska organizacija močna osnova bratstvu in enotnosti v SAP Kosovo.

Udeležence slovesne seje je pozdravil tudi pokrovitelj slovesnosti kosovskih lovcev Ilija Kurteši.

Ob tej priložnosti so organizacijam in posameznikom podelili jubilejne diplome za zasluge pri razvoju in pospeševanju lovstva SAP Kosovo. S seje so poslali tudi pozdravno brzojavko predsedniku Titu.

Lovska organizacija, ki združuje okoli 7000 lovcev, vključenih v 30 lovskih društev, je razmeroma mlada. Brez tradicije in izkušenj, brez strokovnih kadrov in znanstvenih ustanov, brez ustrezne pomoči in podpore je s prostovoljnimi, amaterskim delom in z lastnimi silami ter skromnimi denarnimi sredstvi naredila veliko za razvoj lovstva v tem delu Jugoslavije.

O. K.

Svobodnjak Hribar

Povest iz davnih dni

Stanko Lapuh – ilustriral Jurij Mikuletič

IX.

Kapnilo je od strehe in od sveče, sv. Valentin je dobil ključ od korenin, žametne mačice so splezale na vrbe in v gori je zapel divji petelin. Grof pa je še vedno posedal ob kaminu, truden od življenja.

Ranocelnik mu je izlečil rane, da bi mu vrnil vid. Tega pa ni zmogel. Ranjena divja mačka mu je pozimi na lovu zasadila kremplje v obraz in oči.

»Vaše oči, grof, ostanejo mrtve,« mu je končno le povedal ranocelnik.

»Mrtve? Slep do smrti?« je zastokal Harald. Njegov shujšani obraz je dobil ostre gube in glava mu je omahnila nazaj v naslanjač.

Mar ni bil slep, še preden mu je razdražena zver puhnila v obraz? Slep za pravičnost in viteško čast, slep za solze zatiranih, slep za gorje ubogih in v slepi ljubezni je vzgojil svojo hčer.

Sedaj bo odvisen od oči svoje žene, od tistih žalostnih oči, ki so zaradi njega prelile že toliko solza.

Tudi hčere ne bo več videl, le njen zadirčni glas mu bo paral srce.

Sedaj sta Fraja in Herman gospodarila, kakor sta hotela. Oskrbnik ji je za njen dvajseti rojstni dan poskrbel za kruto zabavo.

Tisto poletno jutro sta z oboroženimi hlapci prijezdila na Hribarjevino.

»Pripravi mi grudo in vejico!« se je za dobro jutro zadrta Fraja nad Hribarjem.

Svobodnjak se je vzravnal in rekel: »Prezgodaj prihajate, grofična! Nisem še umrl. Sam gospod grof so podpisali pergament in to držil!«

»Zate drži kos ustrojene kože, zame pa tole!« je odvrnil Herman in se z dlanjo udaril ob bok, da je zazvenelo jeklo.

Izpred hleva je prišel Janez Kresnik. Oči so se mu zabliskale in v

silni jezi je zavpil nad Frajo: »Mora držati! Kje je pravica?«

Fraja je pomežiknila hlapcu.

Hrust je skočil s konja in stopil proti ovčarju.

»Beži, fant!« je v strahu zaklical Hribar.

Kakor maček je Kresnik skočil na zid. Za hip je postal.

»Gašperja si vzemite za ovčarja!

Jaz odhajam, gospodar, in pa zdravi ostanite!« je še zaklical. S stisnjeno pestjo je požugal grajskim in zginil.

Hribar je nekaj časa okleval in napeto premišljal. Grozeč molk je bil razpet med njim in grajskimi. Kaj naj vendar stori? A breme je bilo pretežko. Okrenil se je in se podal v gredico med sestrine rože. Pobral je kepo prsti, nazaj grede pa odlomil še rosno vejico jablane. Stopil je k belemu žrebcu in stegnil roke proti Fraji, da ji simbolično izroči – lastnino.

»Vodi mi konja, da objezdimo mejnike!« je ukazala.

Brez besede je prijel za povodec – novi tlačan.

Obšli so travnik, njive in ozare, obšli gozdove, po katerih so Hribarjevi očetje nekoč tudi svobodno lovili.

»Kmet, pa nikar ne pozabi pripeljati tega, kar poterja od tebe grad!« mu je v slovo rekel Herman.

»In na svidenje na jesenskem lovu!« je dodala Fraja. Odjezdila je v ošabnem veselju, da nosi v svoji torbici grudo in vejico do te ure svobodne kmetije.

Pod večer tistega dne je Kresnik prišel v Spodnjo Krmo. Vso pot so mu zvenele v ušesih besede, ki jih je bil zjutraj zastavil Fraji: »Kje je pravica?« In v odgovor mu je Hribar v strahu in ljubezni zaklical: »Beži!«

Kje je pravica, mu je pošumevalo drevje. Kje je pravica, mu je pela zelena Radovna in velike kobilice z rožnatimi krili so ji na tihih rovtih odgovarjale: Je ni, je ni!

Potem je stopil v gozdarjevo kočo. »Stric, kje je pravica?« je pozdravil Urha. Starec se je ozrl skozi okence in pokazal na reko. »Kdo pa je tej dal pravico, da si je izkopala strugo, kdo, da trga bregove in odnaša vse, kar ji zastavlja pot? V njej sami je večni zakon pravice! Tudi v nas je pravica do življenja!«

Je, je, so mu pele šoje, ko je spet hitel mimo samotnih kmetij. Je, je, je slišal zatrjevati krekovta, ko je stopil v prve planinske gošče. Samo skovati jo bo treba, mu je šlo skozi možgane. Ne bo ti je prinesel slepi grof, ne bo je priznala divja Fraja, ne privoščil hudobni valpet! Iz tovariške sloge bo zrasla naša moč!

Na robicljju nad pastirsko kočjo je obstal. Pozdravili so ga kravji zvonci. Z rokavi praznje srajce si je šel prek znojnega čela in si popravil kodre.

»Požrlri so besedo, zapisano na pergament. Oborožena pest je njih pečat in s pasjim bičem se podpisujejo po hrbtih brezpravne množice. To je njihova pravica, pravica pesti! Danes bom začel kovati pravico za vse, ki jim jo je grad vzel,« je rekel in se spustil proti koči.

Odrinil je priprte duri, da so zacvile v tečajih.

V rdečkastem soju prasketajočega ognja je zagledal bradati obraz starega črednika. »Dober večer, Urban!« je pozdravil.

»Ti, Kresnik!« se je zavzel pastir. Odzdrav, začudenje in vprašanje, vse obenem je izzvenelo v teh besedah. Odstavil je ponev z mlečno kašo in povabil fanta k večerji. »Prihajam, da izpolnim obljubo,« se je nasmehnil Kresnik in mu stisnil roko.

»Pa Hribarjev trop?«

»Od danes naprej bo Gašper za ovčarja,« je Kresnik tešil Urbanovo radovednost in mu povedal, kaj je zadelo svobodnjaka. »Jaz pa sem postal pastir vseh čred od Sa-

vice do Peričnika,« je resno pristavil.

»Ravno prav prihajaš, že davno se ni pokazal medved v tolikem številu kakor letos in že prve dni mi je zmanjkalo junice. Doli na Mlaki so našli njene ostanke.«

»Na prehodih izkoplremo jame in jih pokrijemo z vejami, posujemo s prstjo in nastavimo mrhovino,« je odločno rekel Kresnik.

Jutranja zarja je našla Kresnika vrh Debele peči. Pogled mu je počival na poključkih gozdovih, iz katerih se je dvigala rahla meglica. Spustil se je na poključsko stran in po skalnatem pobočju v pičli uri došel na sosednjo planino. Pozdravili so se stari znanci in prijazna majerca mu je postregla s kruhom in mlekom.

Nekaj dni potem, ko je Gašper prignal na Hribarjevo planino, se je pri njem oglasil Kresnik. Vrnil se je z bohinjskih planin. Ves dan sta kopala jame in nastavljala pa-

sti. V jamo se je vdrl medved, past pa je zgrabila starega risa. Z medvedom je bilo dovolj opraviti, preden so ga pobili. Pastirji s sosednjih planin so pomagali. Tudi Jakob in Filip sta prišla, ki sta potem odnesla kožuh in ga zakopala v snežnem plazu v Krmi. Kresnik je tako ukazal. Vse kože uplenjene zverjadi naj se ohranijo, potem pa prodajo v mestu!

Izkupiček naj se razdeli med kmete, ki so zadnje leto utrpeli škodo pri živini. Do mesa pa so imeli enako pravico vsi pastirji tistega kraja.

O, kako so se tisti večer mastili z medvedovimi šapami! In z risnino!

Zjutraj je Kresnik odšel svojo pot, Gašperja je pa radovednost gnala gor k nastavi.

Začul je človeške glasove. V macesnovju so, je uganil.

Dvignil se je in pogledal proti gozdiču.

Kmalu je zagledal mladega lovca in za njim starejšega.

»O, tristo zelenih – valpet!« je spreletelo Gašperja in že je hotel pokazati hrbet nezaželeni družbi. »Počakaj, fantalin!« se je zadril nad njim mladi lovec z rdečimi lasmi.

Ovčar je obstal kakor uročen. V nogah je začutil svinčeno težo.

»Saj to je vendar Fraja...!«

»Povej mi, smrkavec, kdo nastavlja pasti tod okoli!« je zavpila in ga užgala s pasjim bičem po glavi.

»Čemu sploh sprašujete, grafič-na?« je rekel Herman in zgrabil fanta za lase. »Tako! Sedaj nas pelji v bajto!« mu je ukazal. »Hej, Fric in Oto! Kje spet tičita?« je zaklical lovcu in hlapcu, tistemu hrustu, ki je bil ono jutro skočil za Kresnikom na Hribarjevem dvorišču.

»Kdo ti je dovolil izkopati jamo?« je zarjul valpet nad ovčarjem. »Jazbec prekleti!« je še zaklel in dvignil fanta za lase.

Gašper je molčal. Skelel ga je udarec, bolelo ga je, da bi tulil.

Da bi izdal tovariše? Grad je premalo bogat! Herman pa je hudič!

Prišli so do ovčarske bajte v zavetju košatega macesna.

Okrenila se je k ovčarju: »Kje se pa Kresnik drži, ta pogumni fant?« Bila je vsa sladka, kakor dobrota, ki obeta, da bi človek postal pijan od sreče, da bi uklonil hrbet pred njeno lepoto.

»Ne vem,« je odvrnil Gašper.

»Predrzen si, fant,« je udaril vanj Herman in ga usekal z bičem.

Po stezi sta prišla Fric in Oto.

Fraja je tlesknila z rokama in se zasmejala. Kakor hijena! Zlobna misel jo je obsedla. »Fric, pelji fanta v bajto in zapahni duri!« je ukazala lovcu. »Ti pa,« se je obrnila k hlapcu in znižala glas, »vzemi pest suhljadi in vtakni pod streho! Potem pa ukreši!«

Hlapec se je zlobno zarežal.

»Imenitna zamisel, grofična! Danes ste me pa posekali!« se je na ves glas zasmejal Herman. Nastavil si je k ustom polno čutaro in pil v dolgih požirkih.

»Jazbeca je treba z dimom izgnati iz jazbine! Bomo videli, če si bo znal izkopati novo luknjo, da se reši!« se je v pijanem veselju norčeval Herman.

Hlapec je ukresal. Plamen je obliznil netivo.

V rahlem vetru so zatrepetale veje starega macesna, kakor da se boje za nizko streho, ki je tolikokrat kljubovala poletnim nevihtam in divjim snežnim viharjem.

V ognjenih valovih so začele pokati skodle na strehi in kakor dolgi jeziki so se stegnili plameni v zeleno macesnovo krošnjo.

»Danes pa mi kresujemo!« se je zasmejala Fraja.

»Ponoči bi se šele lepo videlo!« je bil Herman navdušen. Visoko je dvignil čutaro in poplaknil zadnji požirek.

Streha se je sesedla, roji isker so planili kvišku, tramovje je zahrstelo in se vdrlo v bajto.

Črn dim se je dvignil iznad opažja

dogorevajoče koče. Zasmrdelo je po osmojenem siru, cunjah in senju.

Fraja se je prijela za nos. Kašelj jo je posilil. »Kaj še čakamo? Svoje smo opravili. Pojdimos!« je rekla.

»Oto bi še na pečenko rad počakal,« se je ponorčeval Fric.

Grajska družba je udarila v krohot.

»Še osmojene miši ne boš dobil, pes!« je zaklical nekdo na parobku nad njimi.

Po lovskem svetu

LOWIEC POLSKI – 75 LET

Lovska zveza Poljske je dala velik poudarek praznovanju visokega jubileja svojega glasila, ki izhaja 75 let. Ustanovila ga je skupina zavodnih poljskih lovcev, med katerimi je bil najzaslužnejši znanstvenik zoolog in potopisec Jan Sztolzman. Prva številka Lowiec Polski je izšla 1. aprila 1899. List je moral prebroditi tudi razne krize, vendar je njegovo vodstvo vztrajalo. »Večji del programa se do danes ni spremenil,« stoji v enem izmed sestavkov jubilejne številke.

Lowiec Polski oziroma njegovo uredništvo je dobilo ob tem jubileju mnogo čestitk lovcev in ne lovcev iz vseh delov Poljske in inozemstva. V št. 15/1974, katere naslovno stran prikazuje naš Lovca, so objavljene tudi čestitke najvidnejših poljskih voditeljev. Na prvem mestu je čestitka in slika predsednika ministrskega sveta Piotra Jaroszewieza, ki med drugim piše, da »je Lowiec Polski veliko doprinesel k racionalnemu gospodarjenju z divjadjo in zaščiti naravnega okolja.« Čestitko zaključuje s poljskim lovskim pozdravom »Darz Bor«. – Minister za gospodarjenje s tere-

»Ušel nam je, fantalin prekleti!« je pokazal valpet v smer, kjer je zagledal ovčarja Gašperja.

»Za njim!« so zarjuli.

»He, Kastor!« je lovec poklical svojega psa in ga spravil na sled. Grede je še pobral orožje in stekel za psom. Komaj pa je pritekel nekaj korakov od pogorišča, že se je znašel v lovni jami. Pri padcu je zakrvavel po vsem obrazu. »Preklete jame!« je zakričal.

(Se nadaljuje)

nom (za urbanizem) in zaščito okolja J. Kusiak v svoji čestitki med drugim pravi, da je Lowiec Polski »vseskozi propagiral idejo zaščite lepe poljske narave in je s tem dovolj zaslužen tudi za bodočo generacijo Poljakov«. – »Država je izkazala zaupanje 50 000 poljskim lovcem s tem, da lahko gospodarijo tudi na gozdnih terenih, in poljski lovci so to zaupanje upravičili, saj mnogo let skrbijo za naravo svoje domovine,« je napisal v svoji čestitki minister za gozdarstvo in lesno industrijo T. Skwirzynski.

Glavni lovski svet, najvišji organ Lovske zveze Poljske, je na svojem slavnostnem zasedanju 27. junija 1974 odlikoval glasilo Lowiec Polski z najvišjim poljskim lovskim odlikovanjem – z zlato vejico plena.

Praznovanja visokega jubileja poljskega lovskega glasila so se na uredništvu v Varšavi udeležili tudi zastopniki več inozemskih lovskih glasil. Iz objavljenega v poljskem lovskem glasilu razberemo, da so bili zastopani naslednji listi oziroma revije: Dansk Jagt – Danska, Metsastys Ja Kalastus – Finska, Musu gamta – Litovska SSR, Svensk Jakt – Švedska, Nimrod – Madžarska. Iz Jugoslavije je zastopal Lo-

vačke novine Ljubo Markov, makedonskega Lovca pa Blagoje Kozar. Med drugim so si gostje ogledali tudi edinstveni rezervat v Evropi – Bialowież, kjer živita še zober in divji konj tarpan.

Tudi slovenska lovška revija Lovec se pridružuje številnim čestitkam. Glasilu poljskih lovcev izreka ob njegovem visokem jubileju vse priznanje za dosežene uspehe in mu želi še obilo nadaljnjih.

France Cvenkel,
odgovorni urednik LOVCA

LOV IN LOVSTVO NA OBRONKIH SCHWARZWALDA

Nekaj let sem že v Nemčiji in šele letos se mi je ponudila priložnost spoznati lovstvo in lovce v tem delu Zahodne Nemčije.

Spomladi sem bil službeno premeščen v Rottweil, na gradbišče avtomobilske ceste Stuttgart–Singen–Zürich. Ta kraj, ki ga naši starejši lovci poznajo po smodniku »rotvajlerju«, leži na slikovitih obronkih Schwarzwalda, na gričevnatem terenu se menjavajo polja in gozdovi, prepreženi s potoki in rekami. Idealni kraji za divjad! Na obronkih gozdičev je veliko visokih prež in divjadi. Na poljih je mnogo jerebic in fazanov, nič kaj plašnih, čeprav se nad njimi spreletava veliko kanj in drugih ujed, ki so tu zaščitene vse leto. Dovolj je tudi dolgouhcev in srnjadi. V dolini reke Neckar in na »gramoznih« jezernih ter ribnikih je veliko rac in vodnih putk, ki niso dosti plašne.

Do nedavna je bilo tudi dovolj lisic. Žal so zaradi stekline skoraj vse postrelili ali uničili s plinom. Ozemlje je na gosto prepreženo z zelo prometnimi cestami in poljskimi potmi, da pade več divjadi pod kolesi avtomobilov kakor pod streli lovcev.

V krogu mojih kolegov je nekaj

Naslovna stran »Poljskega lovca«. – Predsednik glavnega sveta Lovske zveze Poljske, general docent dr. Tadeusz Pietrzak, izroča uredniku Albinu Krynskemu najvišje lovsko odlikovanje, s katerim je bilo odlikovano glasilo Łowiec Polski

lovcev. Povabili so me na srnjaka in me seznanili z načinom in organizacijo lovstva v tem okraju. Magistrat mesta Rottweil oddaja lov v zakup, upravlja nekatera lovišča in odreja odstrel. Gozdarji, državni uslužbenci, skrbijo za lovišča ter imajo pravico povabiti na lov lovce, ki nimajo možnosti oziroma denarja za zakup lastnega lova. Ozemlje okraja je razdeljeno na lovne odseke, za naše pojme dokaj majhne, po 200 do 300 ha. Zakup takega odseka je drag, okoli 40 000,00 din letno. Kar lepa vsota, tudi za tukajšnje razmere! Lovec lahko postane vsak, ki opravi lovski izpit. Teoretični del je podoben našemu. Vendar je tukaj tudi praktičen del izpita: streljanje na umetne golobe, tarčo-srnjak, tarčo-sedeča lisica, spoznavanje in postav-

ljanje lovskih in skavtskih znakov v naravi. Lovec z opravljenim izpitom dobi lovsko izkaznico, obvezno pa mora skleniti tudi zavarovanje proti nesrečam na lovu in streliščih. Z lovsko izkaznico lahko nabavi orožje in kupuje municijo ter upa, da bo sem in tja povabljen na lov oziroma odstrel kake divjadi, če seveda nima lastnega revirja v zakupu ali pa dobrega prijatelja – zakupnika. Nič kaj rožnat položaj v primerjavi z lovstvom v Sloveniji! Enkrat mesečno je lovski sestanek, kjer si ob kupici piva izmenjajo mnenja in opažanja o divjadi ter pokažejo uplenjene trofeje. Enkrat mesečno je tudi streljanje na umetne golobe in druge tarče na mestnem strelišču. Vstop na strelišče, umetni golobi in tarče so za lovce brezplačni; prispevek

Na Madžarskem posvečajo veliko pozornost gojitvi divjih prašičev. Lovi nanje so redki, a kadar so, je plen obilen
Foto neposredno za LOVCA dr. L. Studinka, Budimpešta

za to je že vračunan v letni člarnini, ki znaša okoli 600,00 din. Strellec sam mora torej prinesiti s seboj orožje in municijo. Udeležba na streljanju je vedno precejšnja, zato so tukajšnji lovci dokaj dobri strelci. Presneto sem se moral potruditi, da nisem naredil sramote, da nisem bil deležen zbadanja in šal.

Z okrajnim lovskim nadzornikom sem šel nekajkrat na visoko prežo v okolico Rottweila. Prvič sem imel malo upanja, da bova kaj videla. Revir namreč leži ob izredno frekventirani cesti B 27, blizu so tudi velike kmetije, vojaške naprave, torej nenehen hrup in ropot. A že prvi večer sva videla močnega srnjaka šesteraka, z dokaj poprečnim rogovjem. Na pašo sta prišli tudi dve srni in se pasli kar med kravami bližnje kmetije. Po nadzornikovih besedah je to čisto normalen pojav. Tudi srni sta bili močne rasti. Rogovje tukajšnjih srnjakov je zelo malo grbičavo, nastavki tenki, krone pa dokaj široke. Je razmeroma nizko, a široko, izrazito temne barve, tudi konice. Omenjenega srnjaka sem opazoval več večerov konec junija. Izstopal je okoli 19.30 ure, se mirno pasel kako uro in nato odšel v bližnji gozdček.

V drugem delu »lovišča«, deset minut hoje od omenjene visoke preže, sem spoznal drugega srnjaka. Mora biti star najmanj 8 let. Rogovje ima v upadanju, telesno pa je izredno močan. Sploh je značilno za srnjad v tem okolišu, da je izredno lepo raščena in močna, rogovje pa razmeroma zelo šibko. Ta stari srnjak se mi je ob ugodnem vetru približal na nekaj korakov, da sem si ga lahko dobro ogledal. Žal mi je, da sem bil brez fotoaparata. Bil bi fantastičen posnetek! Tokrat sem sklenil, da brez fotoaparata ne grem več v lovišče. Lovski nadzornik mi je dovolil odstrel in mi posodil tudi orožje. A sem staremu lepotcu sklenil podaljšati življenje do prska. Tedaj je nemški srnjak hitro razumel vabeči klic iz piščalke, izdelane na Slovenskem.

Lov, divjad, polja in gozdovi v tujini pa venomer vlečejo moje misli v domovino. Komaj čakam na dopust, da bom zopet lahko obhodil domače lovišče, vdihnil čist zrak naših gozdov in se srečal z lovskimi tovariši v domovini. Željno pričakujem čas, da se bom za stalno vrnil v domače lovske vrste.

Ing. Nikolaj Tarasov,
član LD Križna gora

NAJBOLJŠI STRELCI NA SVETU

Od 16. do 22. novembra 1973 je bil v glavnem mestu Avstralije, v Melbourneu, svetovni šampionat v streljanju na umetne golobe. Oba načina, trap in skeet (skit), ekipe na 600, posamezniki na 200 golobov. Ruski strelci so bili ekipno kakor tudi posamično najboljši. Nastopilo je 10 državnih reprezentanc. Strelci Jugoslavije niso nastopili.

Oba načina – trap in skeet (skit) – sta obrazložena v Lovcu, št. 3/74, stran 85.

Trap – ekipno:

1. SSSR 575, 2. USA 574, 3. Avstralija 569, 4. Italija 569, 5. Španija 564.

Trap – posamezniki:

1. Andruškin, SSSR, 196, 2. Bowie, USA, 195, 3. Mattarelli, Italija, 193.

Skeet – ekipno:

1. SSSR 580, 2. Švedska 569, 3. Anglija 569, 4. Španija 561, 5. USA 558.

Skeet – posamezniki:

1. Andrejev, SSSR, 196, 2. Tsuranov, SSSR, 194, 3. Seabrock, Anglija, 194.

L. V.

Lovski oprtnik

Jelenji ruk v Karavankah

Letos je bil jelenji ruk na koroški strani Karavank kar precej živahen, čeprav je bilo vreme vse drugo kot lepo in za jelenji ruk ugodno. Prvi jeleni so se začeli oglašati okrog 14. septembra, potem pa se je ruk stopnjeval vse do konca meseca. Ko pa je 2. oktobra zapadel prvi sneg, je bilo z rukom pri kraju, kakor bi odrezal.

Mogoče sam ruk ni bil tako razveseljen, ker je vreme precej kljubovalo. Toliko bolj razveseljivo pa je, kar sem videl.

V roku sem bil samo nekaj dni v revirju, in to le v predelu kakih 800 ha. V tem kratkem času sem videl 16 jelenov. Od teh je bil samo eden II b in eden – morda – I a, vsi drugi pa II a, dobre do izvrstne kvalitete. Srce mi je igralo od veselja, da ves dosedanji trud le ni bil zaman, ko sem poslušal in gledal še mladega, kakih 8 let starega šestnajsteraka, še z zelo mladeniškimi glasom, toda s kapitalnim rogovjem. Pa ne samo ta šestnajsterak, tudi večina drugih 14 jelenov ima zasnove, da jih je bilo res veseli gledati. Sam sebi sem komaj verjel, da se je kvaliteta jelenov v Karavankah v tem kratkem času tako popravila. Nobenega dvoma ni, da je to edinstven uspeh skupnega dela, skupnega truda in skupne gojitve gorenjskih in koroških lovcev. Saj ni nobena novost, da je jelenjad le na večjih področjih mogoče gojiti. Prav to so pa lovci Karavank storili, kar se jim bo brez dvoma stotero izplačalo in povrnilo. Vzrokov za tak viden napredek v tako kratkem času je več: velik odstrel mladih jelenov s slabimi zasnovami v zadnjih treh letih, odstrel preštevilnih košut in slabih telet ter enotno, zadostno in pravilno zimsko krmljenje v vseh loviščih.

Prav zato pa je toliko bolj

obžalovanja vredno, ker so še vedno posamezni brezvestneži, ki streljajo brezobzirno po vsem, kar jim pride pred cev in s tem skušajo to skupno delo in trud motiti ali ga celo rušiti. Zato je treba take mrharje prav tako brezobzirno razkrinkati in jih obsoditi! Dragi lovci, naj vas ne zapeljejo taki nedisciplinirani streljači, skupni uspeh je dovolj viden! Potrpite samo še nekaj let in imeli boste jelene in jelenje trofeje, da vas bo lahko marsikdo zanje zavidal!

Franc Eržen,
Železna Kapla

Zopet poje lovski rog

»Že deveti dan dežuje, jutri bo pa prva jaga,« me opozori prijatelj Jovo, »vendar se je bova udeležila, če le izpod neba ne bodo padale prekle!« Dogovorjeno, storjeno. Zjutraj ob sedmih sva zapustila Trbovlje v največji plohi. Dani obljubi se nisva hotela izneveriti. Prijatelju pa je žena ob odhodu dejala, da nima vseh »točk«, ker se v takem vremenu odpravlja na lov.

Najin cilj so bile Dole pri Litiji, kjer je bil napovedan prvi tako težko pričakovani skupni lov vseh revirskih lovskih družin. Toda za vztrajne lovce ni pregraj. Z Jovom se nisva ustrašila »nekaj« deževnih kapelj. Srečno sva privozila do prijetne lovske kočice na Dolah pri Litiji, kjer je bilo zbranih že toliko lovcev, da sva le s težavo dobila parkirni prostor za železnega konjiča. V koči je vedrilo že nad 80 lovcev, vse skupaj pa je bodril Mirko Vrtačnik, ki vzorno vodi LD Dole, je tudi lovovodja ali pa včasih navaden bralkir na najslabšem terenu. »Cigan se smeji, češ da za dežjem posije sonce.« In res, vreme se je počasi začelo boljšati. Kmalu nas je poklical lovski rog v zbor pred kočico in Mirko nas je razdelil v dve skupini: na starejše in mlajše. Kljub svojim sedmim križem sem vstopil v mlajšo skupino. Po enourni hoji mi lovovodja dodeli stojišče št. 24.

Ves izčrpan sem takoj vzel lovsko zdravilo, ki ga je poklonilo vsakemu udeležencu lova podjetje Presad iz Gabrovke,* in si privezal dušo. Dež pa je še vedno udarjal po listju. Lovovodja je dal z lovskim rogom znak za začetek in že so počili prvi strelji. Dovoljeno je bilo streljati tudi jereba, vendar se črnogri petelinček ni hotel odzvati vztrajnim klicem – pač pa sta se s sosodnjih stojišč oglasila lovca in prišla k meni na obisk, iz dolgočasa.**

Po Presadovem okrepčilu smo bili lovci 4 lovskih družin dobre volje. Nenadoma me je prav za mojim hrbtom, v razdalji 15 metrov, obiskal star lisjak. Tovariš Strgaršek, »sosed pri meni na obisku«, ga je prvi opazil in spustil nanj dva strela. Po drugem je ves vesel zavpil: »Moj je, zadel sem ga!« A lisjak se je odplazil v visoko praproto in kljub veliki vztrajnosti ga nismo našli. Kmalu pa je moj drugi »sosed na obisku« skoraj pohodil zajca in za njim brez uspeha poslal šibice. Bil sem jezen, ker bi lahko ustrelil lisjaka, če bi bil sam na stojišču. Jezo sem nekoliko poplaknil šele, ko sta kolega odšla zopet na svoji mesti.

Zopet napeto čakam in kmalu začujem pritajene skoke. Pogledam levo, desno in pred moje cevi jo primaha težko pričakovani dolgouhec. Le en strel in ob plenu sem pozabil na vse prejšnje nevšečnosti.

Lovski rog je zatrobil konec lova in uro za tem tudi pozdrav lovin: 80 lovcev je po starem običaju izkazalo čast 4 uplenjenim zajcem in lisici. Za vesel zaključek, za »zadnji pogon«, pa je poskrbelo prijazno osebje. V lepem vremenu so pričakovali 200 lovcev, zato smo se udeleženci pošteno »namučili«, da smo do večera pospravili vse dobrote. Za višek lovskega vzdušja je poskrbel prijatelj Jovo, pomagal pa mu je lovovodja, ki dobro pozna

* Taka »okrepčila« naj bi bila lovcem izročena po lovu!

** Na tak način lovci seveda ne morejo imeti uspeha! Zapuščanje stojišč med pogonom je tudi nevarno in tega lovovodja ne bi smel dopustiti.

Uredništvo

stare lovske običaje. V svoji sredi smo nazdravili tudi dvema slavljencema: tovarišu Dolancu za 70-letnico in tovarišu Rotarju za 80-letnico.

Ivan Rovšnik

Trije na muflona

Že nekaj let se člani LD Griže trudimo, da bi v našem lovišču, ki ima v nekaterih predelih vse pogoje za muflone, dosegli zadovoljiv stalež te divjadi. Vsako zimo smo redno krmili muflone na treh krmiščih in uspeh ni izostal. Lani jih je prihajalo na eno krmišče tudi po štiri-deset skupaj. Po sedmih letih nam je LZ Celje dovolila odstrel dveh ovnov. Namenili smo jih inozemcema, vendar ju ni bilo. Čas je tekkel in z njim tudi lovna doba na to divjad. Končno smo se odločili, da odstrel izvršimo člani domače LD.

Tako sem se zjutraj 30. novembra 1973 podal do krmišča s polnim nahrbtnikom ovsa, torbo jabolk in puško. Korita so bila prazna, v jasliah pa je bilo še dosti kreme. V kakih 10 cm debeljem snegu sem opazil človeške sledove, ki so vodili do jasliah in nazaj. Ugibal sem, kdo bi mogel biti. Potem sem po novi poti odšel proti Katečniku, kjer sem večkrat videl in sledil muflone. Megla je ležala nizko in kmalu sem zašel vanjo.

Hodil sem počasi, previdno in večkrat postal ter poslušal. Ničesar nisem ugotovil, zato sem se odločil, da grem na vrh Katečnika. Upal sem, da bom tam kaj videl. Toda megla je postala še gostejša, zgrešil sem stezo in težko, tudi po vseh štirih, prilezel na vrh. Sedel sem na lovski stolček in čakal. Tedaj je veter začel razganjati in redčiti meglo. Začelo me je zebsti, vstal sem in že hotel oditi. Še enkrat sem pogledal po dolgi jasi in na veliko začudenje zagledal krepkega muflona, ki je pravkar stopil na plan.

Bil je precej oddaljen, da sem ga težko ocenil. Nemirno je pogledoval preko jase, kjer so najbrž pred njim ovce prečkale goličavo. To-

da zaradi megle jih nisem mogel videti. Počasi in oprezno je tudi oven stopil v to smer. Jasa je na tem mestu zelo ozka, zato sem se moral hitro odločiti. In kakor nalašč je muflon obstal, kar sem izkoristil in sprožil. Rezek pok se je razlegel daleč tja do Gozdnika. Muflon se je vzpel, padel v ognju ter se popluzil po strmem pobočju. Hotel sem ga prestreči, pa mi je spodrsnilo, da sva oba skupaj drsela navzdol. Ujel sem se za bližnjo vejo, se brž pobral in ogledoval, kje je muflon. Počasi sem zlezal do strme drče in videl, da se je muflon plužil naprej in tam na dnu negiben obležal. Spustil sem se navzdol in se mu s pripravljeno puško previdno bližal. Opazil sem, da še diha, zato sem ga s strelom v vrat popolnoma umiril. Dotaknil sem se njegovih mogočnih rogov in od veselja nisem vedel, kaj bi počel. Spoštljivo sem mu dal zadnji grižljaj, si za klobuk zataknil vejico plena in razoglavl postal nekaj minut na »mrtvi straži« ob čudoviti živali. Nato sem ga po snegu počasi zvlekel do avtomobila in ga odpeljal. Isto jutro sta šla nad muflona še dva člana naše LD. Prišla sta do prvega krmišča in se tam dogovorila, da bosta obšla Katečnik vsak po svoji strani in, če bo prvi ali drugi kaj uplenil, počakala drug na drugega. V nasprotnem primeru se pa ob 13. uri dobila v menzi v

Libojah. Na krvavi sled njegovega muflona je prvi prišel P. Mislil je, da je S. uplenil muflona, jezil se je, zakaj ga ni počakal, in odšel. Kmalu za njim je prišel do krvavega sledu S. in se jezil, zakaj je P. odpeljal muflona, ne da bi ga počakal. Čemu bi torej sedaj hodil v Liboje; peš jo je mahnil domov v oddaljene Petrovče. Šele zvečer sta zvedela, da sem muflona uplenil jaz.

K. Pevec, LD Griže

Fotoamater

Na zalazu s fotoaparatom

Za vsak dan bi lahko napisal kaj zanimivega iz prirode, saj imam tako službo, da sem vedno v tem prečudovitem okolju. Vesel sem vsakega srečanja z živo in neživo naravo, s kameninami, z rastlinami, s krivenčastimi in košatimi hrasti, z mogočnimi smrekami, ali s pisanimi metulji, z velikimi hrošči, elegantnimi srnami, zvitimi lisicami, s hitrimi dolgouhci in z mogočnimi jeleni.

Tisto mrzlo novembrsko jutro sem se peljal po službenih opravkih proti Pijavi go-

rici. Pod Gavgami se pravi tistemu klančku – menda so tam v davnini nekoga obešili – zagledam pod cesto tri srne. Zmanjšal sem hitrost, da so živali lahko mirno prečkale cesto ter izgini- le med drevjem. Ko se vračam, zagledam ob gozdnem robu lisico, ki je ravno hotel- la čez cesto, pa ji je moj avtomobil to preprečil. Ustavim se, lisica pa je medtem že napravila nekaj skokov in se ustavila za dolžno smreke v bregu. Odprem okno in gledava se. Imela je lep kožuh in rep na koncu snežno bel.

Po nekaj kilometrih vožnje proti Mokrcu, čez tisoč metrov visokemu hribovitemu masivu, 25 kilometrov oddaljenemu od Ljubljane, sem stopil še mimogrede v Sive doline, kakor se imenuje prelepa kotlina blizu lške in Mokrcu. Vsa kotlina je bila še v ivju, mrzab pa tak, da bi mu ljudje dali vzdevek pasji. Bilo je mrzlo, da so mi že ušesa zmrzovala in konci prstov. Šele ko je ura kazala čez osmo, je sonce rahlo segrelo našo ljubo zemljico. Tedaj sem tudi jaz prišel k sebi in jo ubral iz Sivih dolin naprej po cesti proti lški, da pogledam še malo za gamsi. Po robu od krmišča navzdol sem se previdno spuščal po kozji stezi in oprezal na vse strani. Samo šoje so nesramno vreščale in se sprel- etavale z drevesa na drevo. Oprezna in čuječa je ta pi- sana ptica, ki lovca marsi- kdaj izda ali pa mu tudi

naznani, da je v bližini div- jad. Še se previdno premi- kam naprej po kozji stezi, ko naenkrat za robom za- šumi. Pa ni bil veter v suhih hrastovih krošnjah, s katerih so odletavali listi v sončen novembrski dan. Tisti hip zagledam kakih sto metrov niže na pobočju tri gamse: dve kozi in kot oglje črnega kozla. Prva koza je gledala naravnost proti meni, druga dva, kozel in koza, sta se pa mirno pasla. Prva je celo zabrlizgala, vendar se druga dva za to nista zmenila. Končno je le vse tri paša zvalila za rob in izgini- li so mi iz vida.

Medtem sem tudi jaz tiho žvečil svojo malico in čakal, da bi mi prišlo kaj pred fotoaparatom. Že sem hotel vstati, ko zaslišim levo od sebe divje šumenje. Le kak- šen trop bo pridrvel, si mi- slim. A glej, so že tu, pred mojim 300 mm teleobjekti- vom! Tri košute so se pripo- dile naravnost na moj »štant«. Le kaj jih je tako splašilo? Zadnja se je takoj ulegla, kot bi imela že dolgo pot za seboj. Hitro pritisnem z 1/125 na 30 m razdalje in že zginejo za robom. Hitro se povzpnem po skalovju, da bi jih prestregel. Ko pa pri- lezem na rob, o košutah ni bilo ne duha ne sluha. Kakor da bi se v tla vdrole!

Vesel bi bil, če bi napravil še kak posnetek. Škoda, da v tropiču ni bilo jelena, ki mi ga doslej še ni uspelo fotografirati. No, sicer pa tudi en posnetek, če je do- ber, nekaj pomeni, saj sem bil včasih kar po štirinajst dni praznih rok, čeprav sem videl mnogo divjadi. Potem sem se začel vzpenjati na- zaj proti cesti. Splašil sem dva gamsa, ki pa me nista opazila in sta vsak na svo- jem koncu prisluškovala, kaj lomasti spodaj po listju. Ra- hlo sem upal, da bom morda vsaj enega ukanil, a je osta- lo le pri upanju. Nisem mo- gel več stopati previdno, saj so me že bolele noge pa tudi breg je bil hudo strm. Le kdo bi v takem primeru ukanil tako imenitnega alpi- nista, kakor je gams, ki s tako lahkoto premaguje skal- ne strmine!

Ing. Tomaž Kočar

»Pritisnem z 1/125 na 30 m«

Foto T. Kočar

Ivan Hanželič

Franc Gajšek

Jubilanti

Ivan Hanželič je avgusta 1974 izpolnil 80 let svojega plodonosnega življenja in letos tudi 45 let svojega vzornega lovskega udejstvovanja. Že v predaprilski Jugoslaviji je posvetil vse svoje bogate lovske sposobnosti gojitvi plemenite divjadi. Bil je soustanovitelj prve lovske družbe na Ptujskem, leta 1930, v Središču, kot predhodnice današnjih lovskih družin. Hkrati pa je bil naš Ivan, upoštevan lovski strokovnjak, tudi član odbora podružnice Slovenskega lovskega društva v Ptuj.

Kot zaveden Slovenec in član sokolskega društva v Središču je tudi on v letu 1941 nastopil težko pot zavednih Slovencev in Jugoslovancev; bil ponižan, zasramovan zaradi svojega narodnega ponosa in izgnan v bratsko Srbijo.

Z nastankom nove, socialistične Jugoslavije se je vrnil na svojo domačijo in v prelepa središka lovišča. Ponovno je posvetil vsa svoja bogata izkustva lovstvu, bil soustanovitelj LD Središče, kateri je starešinoval 14 let, sedaj pa je njen častni član. Svoje bogate izkušnje je ne-sebično prenašal na lovski naraščaj, v njem zbujal lovsko etiko in plemenitega lov-

skega duha, ki mora prevesti vsakega lovca.

Dragi Ivan, pridružujemo se mnogim čestitkam ob tvojem pomembnem jubileju z željo, da ostaneš še mnogo let v vrstah svojih prijateljev zelene bratovščine tak plemenit lovec in prijatelj, kakršnega te poznamo.

Tvoji prijatelji – V. B. A. M.

Franc Gajšek je 1. septembra 1974 praznoval svojo 70-letnico. Rojen je bil v Vrbnem pri Šentjurju in je že od mladega v lovskih vrstah. Po osvoboditvi je bil soustanovitelj naše LD in njen dolgoletni starešina ter lovovodja. Še sedaj je kljub visoki starosti izredno aktiven.

Dobremu lovskemu tovarišu želimo še mnogo zdravih let in – dober pogled!

Člani LD Šentjur pri Celju

Franc Bobek je 16. 9. 1974 praznoval 50. rojstni dan. Kot dolgoletni član je v lov. družini s svojim neumornim delom organizacijsko in administrativno veliko doprinesel. Bil je odlikovan z znakom za lovske zasluge. Dobremu lovskemu tovarišu želimo še mnogo let zdravlja, delovnega poleta v lovski družini, na lovu pa – dober pogled!

LD Artiče – I. E.

Lovska organizacija

**Odlikovanja
Lovske zveze Slovenije,
od 16. 12. 1973
do 31. 10. 1974**

Upravni in izvršni odbor Lovske zveze Slovenije sta na predlog lovskih družin, področnih lovskih zvez, lovskih organizacij združenega dela in komisije za odlikovanja LZS na svojih sejah od 16. 12. 1973 do 31. 10. 1974 podelila več odlikovanj.

Odlikovani so bili:

– **z redom za lovske zasluge I. stopnje:**

(12 tovarišev, že navedeni v Lovcu, št. 5 – avgust 1974, stran 134.)

– **z redom za lovske zasluge II. stopnje:**

Ivan Lokovšek, Ivo Kralj, Marko Lokar, Ivan Rojšek, ZLD Ljubljana; Metod Balderman, LZ Gorenjske; Jože Kenda, LZ Idrija; Andrej Herblan, LZ Notranjske; Stane Mikec, Maks Šteblaj, Ciril Jasenc, LZ Kočevje; Ing. Ciril Štrumbelj, Maks Konečnik, GL Medved – Kočevje; Franc Počkaj, LZ Koper; (Še 8 tovarišev, navedeni že v Lovcu št. 5/74, na strani 134.)

Komisija za odlikovanja LZS je v tem obdobju podelila **znak za lovske zasluge 56** zaslužnim lovcem –

LZ Celje:

Alojz Drgajner, Alojz Tergrav, Anton Bitenc, Branko Razboršek, Franc Čepin, Franc Gabron, Krešimir Špoljar, Alojz Kranjc, Jurij Kladnik, Ivan Jeraj, Vinko Božič, Jože Kralj, Ciril Vratanar, Ernest Hostnik, Mihael Kostevc, Jože Lavbič – Sveteljska 8, Jože Lavbič – Laze 14, Stanko Jakopin, Ivan Kopinšek, Alojz Agrež, Franc Klo-

kočovnik, Franc Nadvežnik, Alojz Šimenc.

LZ Idrija:

Bojan Križaj, Marijan Felc.

LZ Kočevje:

Franc Bartol, Jernej Škulj, Franc Mivšek, Jože Arko.

LZ Koper:

Jožef Rudež, Savo Bratuž, Emil Benčič, Franc Bernetič, Avgust Metlika, Boris Jamšek.

ZLD Ljubljana:

Franc Atele, Pavel Nograšek, Drago Močnik, Mirko Drnovšek, Anton Kos, Andrej Vrhovnik, Mirko Teršan, ing. Ivan Šmit, Avgust Legiša, Pavle Bojc, Bogdan Jež, Peter Dimic.

LZ Maribor:

Vincenc Tršan, Franc Fekonja, Mihael Černež, Franc Romih, Rudi Mlekuž, Jakob Fišinger, Stanko Lešnik, Ivan Stopar.

GL Medved – Kočevje:

Cveto Pršle, Anton Kavran.

LZ Notranjske:

Anton Braniselj, Franc Vidmar.

LZ Zasavje:

Albert Medved.

(Tudi 3 tovariši, že navedeni v Lovcu, št. 5/74, stran 134.)

Vsem odlikovancem čestitamo.

Iz pisarne LZS

**Zgradili so dom
in razvili prapor**

»Četrto stoletje v zgodovini ne pomeni mnogo, toda za našo lovsko družino je bilo 25 let pomembno obdobje.« S temi besedami je začel svoj govor Rudi Gabrič, starešina LD Videm ob Savi, na slovesnosti 30. junija 1974. Tega dne je v okviru občinskega praznika LD slavila tri pomembne dogodke: četrto stoletje svojega obstoja, razvila je prapor in odprla lovski dom.

Člani LD Videm ob Savi s svojim praporom

Slovesnosti so se razen domačih lovcev in drugih številnih domačinov udeležili še gostje iz sosednjih LD in drugi.

Prapor, ki ga krasi 14 spominskih trakov in 112 zlatih žebličev, je razvil pokrovitelj prireditve direktor Agrokombinata Krško Stane Nunčič, ki je čestital LD ob njenem jubileju in ji zaželel tudi v bodoče čimveč uspe-

hov. Lovski družini sta čestitala tudi podpredsednik izvršnega sveta skupščine občine Krško Marjan Žibret in zastopniki LZ Posavje Alojz Arko.

Lovska družina Videm je bila ustanovljena kmalu po osvoboditvi. Njeni ustanovitelji so: pokojni Slavko Župevc, Franc Molan, Albin Bogovič, Anton Zlatič in Miha Koritnik. Število njenih članov se

je iz leta v leto večalo; danes je v njej včlanjenih 40 lovcev. LD gospodari z loviščem, ki meri 3400 ha in je pretežno hribovito. Bogastvo lovišča predstavlja predvsem srnjad, ne manjka pa tudi zajcev in fazanov.

V lovski dom, ki ga je družina na ta dan slovesno odprla, so njeni člani vložili mnogo brezplačnega dela. Nekateri so opravili tudi po

150 in celo po 200 ur. Skupno pa je bilo vloženega več kakor 5000 ur brezplačnega dela. Napori niso bili zaman – uresničila se je dolgoletna želja članov. Stavba stoji na sončni strani Libne, od koder je lep razgled po Krškem polju in je ponos videmskih lovcev.

L. S.

Srečanje preparatorjev

V soboto, 5. oktobra t. l., je bilo na Črncu v lovski koči LD Gornji grad prvo srečanje slovenskih preparatorjev. Navzoč je bil tudi predstavnik Lovske zveze Slovenije. Kljub izredno slabemu vremenu so na ta prelaz, na meji med nekdanjo Kranjsko in Štajersko, prispeli preparatorji iz več krajev Slovenije, tudi iz najbolj oddaljenih (Tolmin, Postojna). Pogovorili so se o svojih problemih in dogovorno sprejeli več sklepov.

Preparatorstvo ni navadna obrt. Preparator je v določenem smislu umetnik, saj da mrtvi živali videz življenja v različnih pozah. Zato naj bi bilo preparatorstvo obravnavano vsaj kot umetna obrt, preparatorji pa obdavčeni kot poklici te kategorije. Zadevo naj bi pomagala rešiti Lovska zveza Slovenije, saj sta preparatorstvo in lovstvo v tesni zvezi.

Navzoči so razmišljali o tem, če bi bilo umestno ustanoviti preparatorsko društvo. Za to so pa potrebne obsežnejše priprave. Ustanovili so le pripravljalni odbor, ki naj prihodnje leto pripravi drugo srečanje preparatorjev in prouči možnosti za ustanovitev društva.

Dosedanje cene izdelkov pri več preparatorjih so bile precej različne. Zato so se navzoči dogovorili o enotnih cenah, z ustreznimi razponi, za vse preparatorske izdelke.

Glede prinašanja zaščitene ptice in drugih zaščitene živali v prepariranje se je zadnja leta stanje zelo popravilo, so ugotovili. Skladno s prizadevanjem za varstvo narave raznih naših ustanov in organizacij bodo prepa-

Dom Lovske družine Videm ob Savi na Libni

ratorji v bodoče še bolj kot doslej prispevali svoj delež. Dogovorili so se, da ne bodo sprejemali v delo povsem zaščitene živali, niti divjadi, uplenjene v lovopustu. Vsak preparator, ki na vratih svoje delavnice še nima opozorila, da zaščitene živali ne sprejema v prepariranje, bo to storil sedaj. Izjema so le najbolj redke živali, ki bi jih bilo škoda zavreči, saj bi z njimi lahko izpopolnili kako znanstveno ali poučno zbirko. Vsak preparator pa bo v takem primeru obvestil Lovsko zvezo Slovenije.

Preparatorji so na tem sestanku pripovedovali o raznih obžalovanjih vrednih primerih, kako nekateri lovci ne poznajo ptic, zlasti ne ujed. Živaloslovju divjih živali bi bilo treba nameniti več pozornosti z lovskimi predavanji in na njih ne samo ob slikah, ampak tudi na preparatih pokazati razliko med pticami. Zlasti pa naj bi bile zastran tega komisije strožje pri lovskih izpitih. Kandidat naj ne zna samo naštetih zaščitene in nezaščitene ptice in druge živali, razliko med njimi naj pokaže tudi na preparatih, npr. med kanjo in sršenarjem. Lovske organizacije pa naj proti takim lovcem, ki se ne držijo predpisov, ukrepajo tudi z disciplinskimi in rednimi sodišči. Na ta način lovci kmalu ne bodo več pri našli preparatorjem zaščitene živali. Ko je ptica mrtva, je prepozno, prepozno pa ni za ustrezen ukrep proti tistemu, ki jo je ubil.

Poglavje »Plen in ravnanje z njim« v Slovenskem lovskem priročniku nima ničesar o pripravi plena za odpravo k preparatorju. To pomanjkljivost bodo preparatorji skušali odpraviti z nekaj članki v glasilu LOVEC.

Prvega sestanka se niso udeležili vsi preparatorji, ker sklicatelj ni imel vseh naslovov. Zato so na tem sestanku skušali tudi zbrati naslove vseh, ki se v Sloveniji ukvarjajo s prepariranjem. Vsem bodo tudi poslali dogovorno sprejete sklepe na Črncu in jih seveda povabili na drugo srečanje prihodnje leto.

— elf —

Člani Lovske družine Jurklošter ob razvitem praporu

LD Jurklošter – 25 let

V zadnjem času postaja Kozjansko popularno. Na zahodnem delu tega področja se razprostira lovišče LD Jurklošter. Vstopne soteske v njene revirje so skoraj primernejše za alpiniste kakor za lovce. Vsak, ki je že bil v tem lovišču, ga želi – prijetno presenečen od

minulega lova – ponovno obiskati. Vabi raznovrstna divjad in divje lepa narava. Hribsko lovišče LD Jurklošter je bogato predvsem s srnjadjo. Glavna privlačnost za domače in tuje goste pa so divji prašiči, ki imajo v revirjih Voluš, Tajna in Rudenik dovolj hrane in miru. Vendar je razumljivo, da se na jesen želijo posladkati

tudi s poljskimi pridelki. To pa jim v zadnjem času ne uspeva v toliki meri, ker kmetovalci uporabljajo električne pastirje, katere jim je kupila lovska družina. A divji prašiči niso prikrajšani, saj imamo v prašičjih revirjih krmne njive in krmišča. Tudi plačevanje škode od divjadi je gojitveni ukrep. V tem primeru ima divjad odprt

Pred domom Lovske družine Porezen, LZ Idrinja

račun za prehranjevanje s samopostrežbo, lovska družina ga pa plača, ko je njiva pospravljena. Zajci in fazani so redki gosti v našem lovišču.

Naše lovce predvsem odlikuje želja in teženja po čim boljšem gospodarjenju v lovišču. Že dolgo izvajamo načelo: »... iz lovišča – v lovišče«. Zato nimamo ambicije po gradnji »lovskega hotela«. Zadovoljni smo z lovskim kotičkom. Ta nam zadostuje za strokovna predavanja, posvete in družabnost. Na seznamu strokovnih predavateljev imamo priznane lovske strokovnjake, kakor prof. dr. ing. Avčina, prof. dr. Valentinčiča, Slavka Kovača in druge. Tudi lovski tehniki – člani naše LD so sposobni predavatelji.

Na zlo današnje dobe – onesnaževanje in skrunitev narave – smo pripravljeni. Res je, da naše težko dostopno lovišče še ni oskrunjeno, kljub temu pa imamo v naši organizaciji enoto varstva narave – Gorsko stražo, ki še posebno skrbi za naravno okolje.

Letos LD Jurklošter praznuje svoj srebrni jubilej – 25-letnico obstoja. Ustanovitelji so ponosni, kajti v četrto stoletje je porastel odstrel srnjadi od 10 na 80, imamo zavida vredno stališče divjih prašičev, tudi nekaj jelenjadi pestri vrste naše divjadi.

Praznik LD smo dostojno proslavili 25. 8. 1974. Pokrovitelj prireditve je bilo Gozdno gospodarstvo Celje – obrat Laško. Poleg razvitja družinskega prapora je bilo strelsko tekmovanje na umetne golobe, tarčo-srnjak in tarčo-tekoči merjasec. Prijateljske in dobre sosedske odnose je potrdila udeležba 12 strelskih ekip sosednjih in drugih lovskih družin. Tekmovanje je potekalo brez zastoja, čeprav so bila vsa strelišča improvizirana. Številni gledalci in navijači so potrdili, da so tudi takšna srečanja potrebna. Ekipno so bili najboljši strelci LD Rečica pri Laškem, drugo mesto je dosegla ekipa gostiteljev. Med posamezniki sta bila najboljša Stane Ivanšek in Miha Horjak.

Prirodne lepote proti Lisci bo še dolgo dopolnjevala raznovrstna divjad, saj z loviščem LD Jurklošter gospodarijo pravi ljubitelji narave.

Tine Frece

Dom Lovske družine Porezen

V cerkljanski dolini, ki se razprostira od Želina do Črnega vrha nad Cerknom pa do gore Porezen, je lovišče LD Porezen – Cerčno. LD je bila ustanovljena l. 1946, z imenom LD Cerčno, ki je 16. 8. 1969 na Črnem vrhu razvila svoj lovski prapor. Tega dne se je preimenovala v LD Porezen – Cerčno.

Članstvo LD Porezen je mnogoštevilno, izredno delavno in disciplinirano. Številno članstvo je posledica hitrega razvoja industrije na Cerkljanskem. Osnovna naloga vsakega lovca je: varstvo narave (vse favne – predvsem ogrožene – in flore), lovska pravica pa je: športni užitek v naravi in rekreacija.

Na občnem zboru LD v letu 1971/72 je bil sprejet sklep, da se prične z gradnjo lovske koče na Šašu pod Poreznom. Novoizvoljeni UO je bil zadolžen, da pripravi predračun za gradnjo. Na prvem lovskem posvetu je bil predračun sprejet in z gradnjo so pričeli. Vsa gradbena dela so lovci pod vodstvom strokovnjakov iz LD opravili prostovoljno in brezplačno. V prvem letu graditve so člani na svojih hrbtih nosili gradbeni material na kraj gradnje, 1324 m visoko. V naslednjih dveh letih pa je material že lahko dovažal traktor po novi cesti, ki jo je zgradilo Planinsko društvo Cerčno.

Gradnja je trajala nekako tri leta in 25. 8. 1974 je bila otvoritev, združena s preprosto lovsko proslavo.

Lovska koča na Šašu pod Poreznom je na kraju, od koder je vidna četrtina lovišča. Ta predel je lovcu, ki si med tednom npr. služi kruh v tovarni ETA v dolini, zelo oddaljen. Nova lovska koča pa daje možnost, da ta revir sedaj lovci obiščejo

za več dni, se v koči dobro počutijo in udobno prespijo tudi v mrzlih zimskih nočeh. Do zdaj so lovci na večdnevni lov v tem predelu morali prespati v seniku ali zapuščeni, na pol podrti pastirski bajti. Tod se je v preteklosti pojavljala tudi divji lov, ker so pač semkaj lovci bolj poredko zahajali.

Šaš in tudi precejšen del Porezna sta zelo bogata z lovno favno. Tu so stanišča srnjadi, gamsov, divjih prašičev, velikih petelinov, ruševcev, kotorn, belk in kanj ali mišarjev. Divjad v lovišču je lovčev največje bogastvo in okras narave, ki ga moramo čuvati. Odslej bo lovcem LD Porezen-Cerčno pri tej nalogi v pomoč tudi njihova nova lovsko koča.

Anton Razpet

V spomin

Stanka Planinca smo številni lovci in drugi njegovi prijatelji ter svojci 27. 7. 1974 spremili na njegovi zadnji poti na pokopališče v Stranica. Ko smo ga nekaj dni pred smrtjo obiskali na njegovem domu in mu ob slovesu stisnili roko, še malo nismo mislili, da je bilo to naše srečanje poslednje.

Zahrbtna bolezen ga je v 67. letu starosti odtrgala iz njegovega doma pod Konjiško goro, iz sredine obširnega lovišča LD Slov. Konjice, katere član je bil vsa povojna leta. S svojim vedno nasmejanim obrazom je bil priljubljen med lovci. Zvesto je gojil naše štirinožne prijatelje brak-jazbečarje, na katere je bil upravičeno ponosen, prav tako tudi LD. Kot zaveden Slovenec je bil v času okupacije med sodelavci NOB.

Kako je bil znan pri ljudeh in koliko prijateljev je imel, je dokazalo spremstvo na njegovi zadnji poti.

Ob zvokih trobente »Gozdič je že zelen«, lovskega roga in strelnih zadnjega pogona smo se nad odprti grob sklonili njegovi lovski tovariši in mu z jelovimi vejicami prekrili zadnji dom. Z njegovimi svojci delimo globoko žalost.

Lovci LD Slov. Konjice

Dr. Maksa Bitenca – smo v 72. letu njegove starosti pokopali z lovskimi častmi 17. julija 1974. Kot zdravnik je tudi dr. Bitenc sodeloval v NOB in s svojim humanim delom pomagal ranjenim in bolnim borcem.

Najprej je bil član LD Mozirje, nato pa mnogo let naš član. Rad je zahajal v naše lepe gozdove in užival v naravi, polni divjadi. Bil je zlasti vnet jerebar in si je ob opojnih jesenskih barvah nabiral novih moči za svojo naporno službo. Z vso odločnostjo je kot zdravnik in lovec nastopal proti onesnaževanju narave. Njegovo naročilo, da moramo biti lovci branivci neokrnjene narave, naj živi v nas skupaj s spominom na iskrenega, skromnega zdravnika, ki je bil tako rad v družbi preprostih lovcev.

LD Žalec – J. K.

Jože Klančar je 30. 5. 1974, v 71. letu starosti, za vedno zapustil lovske vrste.

Že v rani mladosti je bil tesno povezan z naravo. S težaškim delom v gozdu si je služil vsakdanji kruh. Znal pa je tudi opazovati naravo. Razmere v njegovih mladih letih mu niso dovoljevale vključiti se v lovske vrste, to mu je uspelo šele po vojni. Od takrat ga poznamo kot dobrega, skrbnega čuvarja žive narave.

Njegov zadnji korak je ob stal sredi prostrane pohorske poseke, sam, ob smrti obdan z mirom prostranih gozdov in njih prebivalcev... Vsa skrb za njegove ljubljence se je končala; tatarska sekira je obstala zasekana v tramu, namenjenem za krmišče divjadi...

Pokopali smo ga z vsemi lovskimi častmi na vaško pokopališče v Šmartnem. V najlepšem spominu ga bomo ohranili.

Člani LD Šmartno
na Pohorju

Gabrijel Jeger, rojen leta 1895, nas je 15. 5. 1974 za vedno zapustil. Pred dvema letoma je praznoval 50-letnico svojega lovskega udejstvovanja. Zahrbtina bolezen pa mu je onemogočila še nadaljnje delovanje. V svoji dolgoletni lovski praksi je veliko pripomogel pri gojitvi divjadi in le redko ukrivil prst.

Izgubili smo enega najstarejših članov, dobrega lovskega tovariša in pravičnega lovca, zato je izguba tem bolj boleča. Dragi Gaberl, hvala ti za tvoje delo! Vsem nam si bil za zgled, zato te hranimo v lepem spominu.

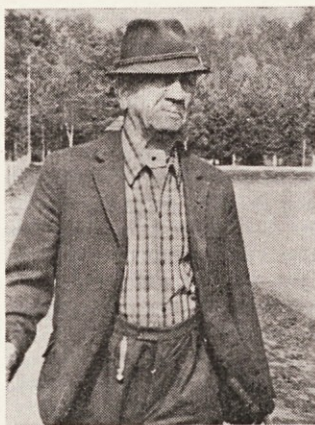
LD Puščava –
Lovrenc na Pohorju

Franc Omejc iz Veštra pri Škofji Loki nas je 16. julija 1974, v svojem 73. letu starosti za vedno zapustil. Izgubili smo dobrega, poštenega in skromnega tovariša. Lovec je bil 48 let, član naše LD pa vse od njene ustanovitve. Ljubil je zelene gozdove Selške doline in vanje tako rad zahajal. Sodeloval je tudi v NOB. Zaradi svoje vesele narave je bil povsod priljubljen in dobrodošel.

Dolgoletnemu lovskega tovarišu trajen in časten spomin!

LD Selca nad Škofjo Loko

Anton Šuman, član zelene bratovščine nad 50 let, se je 6. 7. 1974 tiho za vedno poslovil. Doživel je častitljivo starost, saj je bil rojen l. 1890. Bil je vrsto let starešina naše LD in nato njen tajnik, dokler mu je dopuščalo zdravje. Bil je zelo agilen tudi v vseh družbenih organizacijah krajevne skup-

Gabrijel Jeger

Franc Omejc

Anton Šuman

nosti Pernica. Za dolgoletno in neutrudno delo v Irstvu je bil odlikovan z znakom za zasluge. Po naravi je bil domiseln in šegav in zato zelo priljubljen med lovci. Na njegovi zadnji poti smo ga spremili lovci domače LD kakor tudi številni lovci sosednjih družin in ga pokopali z vsemi lovskimi častmi. Njegov lik naj ostane za zgled zlasti mlajšim, spomin nanj pa naj bo trajno živ v spominu nas vseh!

LD Pernica – V. Š.

Ivan Novak iz Trojan, ki je dočakal 92 let in bil lovec 75 let, nas je 20. 9. 1974 za vedno zapustil. Do zadnjih let je bil vseskozi v središču lovskega življenja domačega kraja in okolice. Ob njegovi 90-letnici je LD Trojane–

–Ožbolt razvila svoj prapor, katerega je naš spoštovani veteran prevzel iz rok tedanjega predsednika LZS Rada Pehačka. Tedaj, pred dvema letoma, je povedal še marsikateri doživljaj iz svojih mladih let. Skozi vsa njegova pripovedovanja se je vedno vlekla kot rdeča nit visoka zavest in lovska pravičnost. Bil je pravi lovec z dušo in srcem.

Po osvoboditvi je bil zelo aktiven pri organiziranju lovstva v teh krajih in bil kasneje tudi ustanovni član naše LD. Za svoje delo je bil odlikovan z znakom za lovske zasluge.

Ohranili ga bomo v najlepšem spominu, kot organizatorja, učitelja in gojitelja divjadi, predvsem pa kot najboljšega tovariša.

LD Trojane–Ožbolt,
ing. J. B.

Ivan Klemenčič, star 78 let, lovec 55 let.

Spet se je oglasil klopotec v tvojih goricah v Stanetincih, spet trobi lovski rog in nas vabi na pogone, a tebe, dragi Ivan, ni več med nami. Kot kmetovalec si nadvse ljubil svoje polje ter bil vse življenje tesno povezan z naravo in divjadjo.

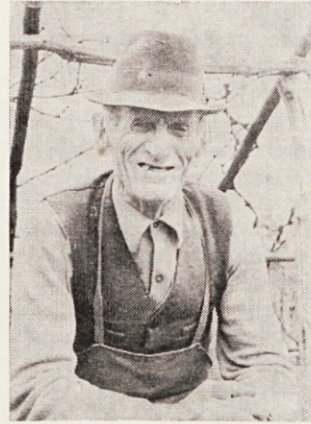
Slovo od tebe je bilo težko, saj smo se poslovili od lovca, ki nam je bil kakor oče; ne le po starosti, ampak tudi po lovskih izkušnjah, katere si je nabral v dolgi dobi svojega uspešnega lovskega udejstvovanja. Zato si bil tudi odlikovan z znakom za zasluge.

Dne 22. junija 1974 smo se poslovili od tebe in ti spustili na krsto zelene vejice. Lovski streli so ti žalostno odjeknili v poslednji pozdrav, le tvoja puška je ostala nema.

Ivan Novak

Franc Pučko

Ivan Klemenčič

Dragi Ivan, pogrešajo te revirji, tvoja družina in mi – tvoji dolgoletni lovski tovariši. Hvala ti za vse, ostal boš med nami v najlepšem psominu!

LD Slatina-Radenci

Franco Pučku iz Hranjigovcev nedaleč od Tomaža pri Ormožu, dolgoletnemu članu naše LD in članu ZB, se je v septembru 1974 iztekla življenjska pot. Rodil se je leta 1897 in bil kot lovec več kakor pol stoletja zvest našim zasanjanim gričem. Nič »velikega« ni ustrelil in nobenih trofej nam ni zapustil, bil je reven prleški kmet, vendar velik kot lovec in kot človek. In če so res kje večna lovišča, vem, da me tam tiho in prijazno čaka moj lovski učitelj. – Štirinajst dni za njim smo spremenili zadnjič k našemu Tomažu tudi njegovo Marijo, zvesto lovčovo ženo.

Janez Švajncar,
LD Tomaž pri Ormožu

Lovska kinologija

Skupščina FCI 1974 v Parizu

Po sklepu Jugoslovanske kinološke zveze (JKS) so bili njeni delegati na skupščini Mednarodne kinološke zveze (FCI) Franjo Bulc, kot predsednik delegacije, prof. doktor Slobodan Pavlović in prof. dr. Milorad Tadić.

Skupščina FCI je bila 18. in 19. junija v kongresni dvorani na Porte Maillot v Parizu. Vodil jo je njen predsednik Gaston Pouchain. Predsedstvo je imelo pet sestankov, v času od lanske skupščine FCI v Dortmundu junija 1973. Generalni sekretar FCI Goderfroid je podal poročilo o tekočih poslih administracije, ki so potekali

brez zastoja. V pretekli periodi je bilo npr. izdanih 300 CACIT (svetovnih prvenstev o delu), pretežno lovskim psom. Število mednarodnih razstav je bilo za 15% večje nasproti prejšnjemu letu. Članom FCI je bilo poslanih čez 5000 dopisov v štirih jezikih (francoski, nemški, angleški, španski).

Skupščina je obravnavala in sprejela poročilo predsednika komisije o standardih za službene pse, za kontinentalne in angleške ptičarje, za jamarje in hrte.

Nekoliko je bil dopolnjen pravilnik o mednarodnih razstavah psov. Na svetovni razstavi, v času in kraju skupščine FCI, se psom, ki dosežejo CACIB, hkrati podeli tudi naslov »Prvak svetovne razstave FCI v (npr. Parizu 1974).

Znanstvena komisija FCI je prišla pred skupščino z več predlogi, ki jih je osvojila na svojem sestanku v Parizu dan pred zasedanjem skupščine FCI. Na tem sestanku sta bila navzoča prof. doktor Tadić kot delegat in prof. dr. Pavlović kot opazovalec. Bili so navzoči tudi predstavniki Nizozemske, Nemške dem. republike, Luksemburga, Francije, Monaka, Portugalske, Finske, Brazilije in Danske.

Skupščina FCI je sprejela predlog o tesnejšem sodelovanju znanstvene komisije in komisije za standarde. Zato je bil imenovan en član prve komisije za člana druge komisije, kar naj bi omogočilo usklajeno sodelovanje obeh komisij.

Displazija (zakrnitev) kolčnih sklepov pri psih je pojav sedanjega časa. Taka ugotovljena hiba bi morala biti zabeležena v rodovniku. Kako in če, o tem naj bi odločila skupščina FCI prihodnje leto.

Komisija za španjele in retrivere je sprejela predlog mednarodnega pravilnika o angleških španjelih. Ta pravilnik bo preveden in dostavljen tudi vsem jugoslovanskim kinološkim zvezam.

Dalje je bil sprejet tudi mednarodni pravilnik o delu prepeličarjev.

S sklepom skupščine FCI bo Jugoslavija imela svoje predstavnike v naslednjih

komisijah FCI: za službene pse, za kontinentalne ptičarje, za jamarje, za standarde in v znanstveni komisiji.

Po statutu sta bila na tej skupščini izvoljena predsednik in podpredsednik FCI za leto 1974/75. Za predsednika je bil izbran predsednik kinološke organizacije Maroka, kjer bo prihodnje leto (v Rabatu) tudi generalna skupščina FCI. Za podpredsednika pa je bil izbran predsednik avstrijske kinološke organizacije.

Ko je skupščina FCI končala delo, je bila odprta svetovna razstava psov v Parizu. Trajala je od 20. do 24. junija. Razstavljenih je bilo nad 3000 psov raznih pasem.

-elf-

Preizkušnja goničev in brak-jazbečarjev LZ Zasavje

Po razporedu kinoloških prireditvev je bila preizkušnja naravnih zasnov goničev in brak-jazbečarjev te zveze 7. 9. v lovišču LD Zagorje. Privedenih je bilo 8 psov. Preizkušeni so bili v dveh skupinah: prva v revirju Ravenska vas in je na njej sodil Lojze Brvar ml., druga pa v revirju Hrastelov hrib, kjer sem sodil podpisani.

Z ozirom na zelo neugodno vreme z močnim vetrom in dežjem so bili uspehi še kar zadovoljivi, saj je v tem lovišču zajec kar dobro zastopan. Preizkušnjo so uspešno opravili: 3 kdl. istrijanci in 1 res. istrijanec. Uspešni pa niso bili: 2 brak-jazbečarja in 1 posavka.

Pasji material je v poprečju zadovoljiv, a žal ni pravega razumevanja za učenje goniča. Lov. družine bi morale posvečati več pozornosti kinologiji, še posebej šolanju lovskih psov. Zelo pogosto so uboge živali vse leto na verigi, v jeseni na lovih se pa sprašujemo, zakaj je tako slab uspeh. Iz leta v leto poslušamo pripombe, kako to, da je padlo tako malo zajcev, češ saj smo jih čez leto kar pogosto videvali. Tovariši lovci, tudi goniča je treba učiti. Pes mora vedeti, kaj naj išče.

Vedeti mora, da je njegova naloga poiskati zajca (ali lisico), drugo ga ne sme zanimali. Kako prav je napisal Tine Hafner v članku »Pred preizkušnjami goničev in brak-jazbečarjev« – Lovec, št. 6/74 –, da je bolje imeti v LD dva res dobra, naučena goniča, kakor pa deset slabih brakov in še več gonjačev!

Lojze Brvar st.,
kinol. sodnik

Telesna ocenitev in preizkušnja v rovu na Rinki, LZ Celje

Prireditvev je pripravila LZ Celje, 5. 5. 1974, v lovišču LD Zalec, na Rinki. Privedenih je bilo 13 psov: 6 resastih jazbečarjev, 3 kratkodlaki jazbečarji, 4 lovski terierji. Sodnika sva bila Anton Mlakar in podpisani, sodniška pripravnika pa Vinko Foršček in Milan Udovč. Vodja prireditve Slavko Kovač.

Vreme je bilo izredno slabo, vse dopoldne je močno deževalo. Zaradi tega je bila tudi udeležba slaba.

Telesne ocene:

resasti jazbečarji – 4 pd, 1 d, 1 nzd; kratkodlaki jazbečarji – 2 pd, 1 d; lovski terierji – 1 pd, 1 d, 1 nzd (eden ocenjen že prej).

Preizkušnja naravnih zasnov v rovu

Resasti jazbečarji –

1. Uskok, RMJri 556, tel. ocena prav dobro, lastnik in vodnik ing. Danilo Fajs, Celje, – ocena IIa s 54 točkami;
2. Gori, JRJri 1253, tel. ocena odlično, lastnik in vodnik Silva Stegnar, Celje, – ocena IIb z 51 točkami;
3. Zor, RMJri 481, telesna ocena dobro, lastnik in vodnik dr. Rafko Cajhen, Ljubljana, – ocena IIc z 51 točkami.

Nadalje je psica Uta dobila IIIa oceno, pes Kičo pa IIIb oceno. En lastnik s psom je odstopil.

Kratkodlaki jazbečarji –

1. Igo Gomilski, RMJki 277, tel. ocena dobro, lastnik in vodnik Jože Jan, Knezdol 4,

Trbovlje, — IIIa ocena z 48 točkami.
Dva vodnika s psicama sta odstopila.

Lovski terierji —

1. Miška Razdelniška, RMLT 4019, tel. ocena prav dobro, lastnik in vodnik Robert Vedenik, Dol. vas, Prebold, — IIa ocena z 62 točkami;
2. Aris Graškogorski, RMLT 3781, tel. ocena dobro, lastnik in vodnik Vinko Korelc, Podkraj, Velenje, — IIb ocena s 60 točkami;
3. Neva Žalska, RMLT 5933, tel. ocena prav dobro, lastnik in vodnik Franc Verdel, Zavrh, Šmartno v Rož. dol. Psica Kara je dobila IIIa oceno.

Prireditve je bila zelo dobro organizirana. Dejavnost psov v rovu pa je bila zaradi slabega vremena otežkočena, vendar uspešno končana. Pasji material ustreza standardu. Nekateri lastniki pa svoje pse premalo vadijo v rovu.

Končno še napotek za nego pasje dlake: Nekateri lastniki psu dlake ne negujejo, češ da to ni potrebno. Vendar temu ni tako. Vsakemu psu, posebno bujno odlaknemu, moramo dlako negovati. Vsaj dvakrat tedensko je psa treba dobro okrtati z žično krtačo. Z njo brez posebnega truda z lahkoto odstranimo vso odmrlo dlako in nesnago. Vsak, kdor se razume na pse, najprej pogleda dlako pa takoj lahko oceni, kako gospodar skrbi za psa. Psu je dlaka to, kar je človeku obleka, zato naj ne bo nikdar zanemarljena!

Ivan Rojc,
kinol. sodnik

Preizkušnja goničev in brak-jazbečarjev v Mengšu

ZLD Ljubljana prireja vsako leto ocenjevanje zunanosti in preizkušnjo naravnih zasnov goničev in brak-jazbečarjev pri lovski koči LD Mengeš. Prireditve je bila 15. septembra.

Po telesnem ocenjevanju je bila preizkušnja, katere se je udeležilo 9 psov, a jo je uspešno opravil samo eden.

Res je, da se je preizkušnja začela šele ob 11. uri, ko so bila tla od močnega sonca zelo izsušena. Dvoje je možno: ali ni bilo zajcev, ali pa psi nimajo ustreznih zasnov, kar pa je skoraj nemogoče v tako velikem odstotku. Neprijetno je, ker se v takem primeru več psov in psic zopet eno leto ne sme uporabljati za plemo. Uspešno opravljena preizkušnja naravnih zasnov in telesna ocena najmanj dobro je namreč pogoj za zrejo dovoljenje. Pes pa preizkušnje ne more opraviti, če ne najde in ne goni zajca. Sodnik v takem primeru ne more presoditi, ali je krivda na psu ali na pomanjkanju zajcev. Pri vsem tem pa vendar ne moremo tudi mimo krivde vodnikov, ki bi psa že od sedmega meseca starosti lahko od časa do časa vodili v predel lovišča, ki ga je LD določila za učenje psov. Vodnik mora psa tudi učiti tako, da išče samostojno.

Lojze Brvar st.,
kinol. sodnik

Preizkušnja naravnih zasnov psov jamarjev na planem (B), ZLD Ljubljana

Preizkušnja je bila 29. septembra 1974 v revirju Volčji potok pri Radomljah, v lovišču LD Domžale. Vodja prireditve je bil Mirko Confidenti, zastopnik LD Domžale pa Dominik Smerkolj. Sodila sva Ivan Pintar in podpisani.

Vseh 9 privedenih lovskih terierjev je bilo preizkušenih pod enakimi pogoji v iskanju, vodljivosti, gonji, vodo-ljubnosti in streloplahosti. Uspešno je opravilo preizkušnjo B le 7 psov. Eden ni prišel do divjadi, ena psica pa je streloplaha. Ta je uspešno opravila vse predmete preizkušnje, pri petkratnem preizkusu streloplahosti pa je vedno odpovedala. Streloplahost je velika napaka, največkrat dedna, zato psov s to napako ni dovoljeno pariti. Preizkušnjo v vodnem delu so vsi psi uspešno opravili. Z nekaj več vaje in spretnosti vodni-

Na povelje čuva plen

Foto VI. Pleničar

kov bi v tem predmetu lahko dobili tudi boljše ocene. Kako uporaben je lovski terier za prinašanje iz vode, je dokazala psica Franca Pipana iz Vodic, kar so videli vsi vodniki na tej preizkušnji. Psi so dvignili le 3 zajce, zato smo za preizkušnjo sledoglasnosti morali uporabiti le sledove teh zajcev za vse pse, ki so sled poprijeli in glasno gonili. Preizkušnja je bila v gozdu, vodno delo pa v ribniku s stoječo in globoko vodo.

Najboljši na preizkušnji so bili:

Rela, JRLt 60043, 96 točk, lastnik Anton Levstik

Agi, JRLt 60050, 94 točk, lastnik Franc Štirn
Dik Poliški, JRLt 60036, 90 točk, lastnica Vera Se-devičič.

Uspešno so opravili preizkušnjo B še 4 psi in dosegli od 69 do 87 točk. Vsi vodniki psov z uspešno opravljeno preizkušnjo so prejeli pri razglasitvi rezultatov lepe diplome z vpisanim doseženim uspehom.

Kljub deževnemu vremenu si je prireditve ogledalo večje število članov LD Domžale. Za naslednja leta Klub ljubiteljev psov jamarjev priporoča vsem lovskim zve-

zam, da preizkušnjo jamarjev izvedejo v jeseni, in sicer skupaj v rovu in na planem, ker je z razdeljeno prireditvijo otežkočeno vpisovanje rezultatov v rodovnike, v katere beležimo skupni uspeh, ki je šele dokaz opravljene preizkušnje naravnih zasnov in pogojev za paritev. Telesno ocenjevanje psos te pasme pa naj bi bilo v bodoče skupaj z ocenjevanjem psos drugih vrst v spomladanskem času. Strokovni svet Kluba ljubiteljev psos jamarjev bo s posebnim dopisom predlagal vsem lovskim zvezam, da v bodoče tako planirajo svoje kinološke prireditve.

Jože Vester,
kinol. sodnik

Zrejna preizkušnja ptičarjev ZLD Ptuj, 28. 9. 1974

Preizkušnja je bila skrbno pripravljena in izvedena po pravilniku. Vreme je bilo lepo in zelo toplo. Pihal je tudi precej močan jug, kar je za delo mladih psos zelo neugodno.

Preizkušnja je bila v neposredni bližini Ptuja, v lovišču LD Kidričevo. Za delo v vodi je bil na voljo potok, porasel s trstjem.

Prijavljenih je bilo 9 psos, nastopilo pa jih je 7. Telesno ocenjevanje je bilo pred preizkušnjo. Poprečna telesna ocena je nad povprečjem. Na preizkušnji sta dosegla oceni le 2 psa:

Blic Obreški, JRPki 60026, telesna ocena odlično in CACIB, lastnik in vodnik Jože Štebih, Orešje, Ptuj. Ta rjavi ptičar močnejšega tipa, z velikim veseljem do dela, je večkrat prišel na divjad in je v vseh primerih pokazal pravilno zasnovo in skrbno šolanje. Le povezava z vodnikom in ubogljivost bi bila lahko izrazitejša. Tudi glas pri gonji ni bil ugotovljen. Dosegel je 122 točk in III. a oceno.

Čedo, RMPki 4342, lastnik in vodnik Blaž Drevenšek, Gerčja vas, Hajdina. Pes je predstavnik močnejšega tipa, dela z veseljem, išče temperamentno, močnejši veter pa

mu dela preglavice. Prišel je večkrat na divjad in se po kratkem natezanju spuščal za odletelo perjadjo, pred zajcem pa ga je vodniku uspelo obdržati v stoji. Divjad je prinesel s težavo, precej nerad. Na terenu je preveč samostojen, sodelovanje z vodnikom je samo zadovoljivo. Dosegel je 98 točk in III. b oceno.

Drugih 5 nastopajočih psos je doseglo od 52 do 105 točk in ostalo brez ocene, torej bodo morali v nekaterih predmetih preizkušnjo ponoviti.

Ivan Caf,
kinol. sodnik

Prijavljene paritve

Vsi navedeni psi plemenjaki in plemenjakinje so uspešno opravili preizkušnjo.

Resasti istrski goniči (JRGri):
Tigo, 2072 – Lesa, 2042. Leglo 10. 11. Rejec Franc Lešnjak, Kristanova 57, Novo mesto.

Istrski kdl. goniči (JRGki):
Bor, 7428 – Diana, 60107. Leglo 15. 10. Rejec Jože Kavčič, Preserje 79, Branik. Blisk, 60012 – Ada, 7355. Leglo 3. 10. Rejec Zdravko Verčič, Šentvid pri Stični 10.

Brak-jazbečarji (JRBj):
Egon v. Feuerriegel, 3370 – Alka, 60.001. Leglo 1. 9. Rejec Janez Balanč, Zg. Besnica 79, Kranj. Žar Vitanjski, 3250 – Diana, 3047. Leglo 15. 12. Rejec Bruno Germič, Kolodvorska 29/a, Ruše. Bor, 60008 – Beta, 3780. Leglo 2. 11. Rejec Alojz Centa, Kot 8, Velike Lašče. Žigo, 3060 – Alka, 2194. Leglo 8. 10. Rejec Anton Udovč, Grünova 9, Celje.

Koker španjeli (JRŠK):
Astor Kokrški, 1359 – Biba, 739. Leglo 5. 9. Rejec Marija Arko, Šmarca 100, Kamnik.

Hanoverski barvarji (JRHB):
Bil, 174 – Bujna, 180. Leglo 21. 11. Rejec Maks Konečnik, Roška 25, Kočevje.

Kinološka zveza Slovenije

Šaljive

Lovska smola

Lovec Jaka
šel je davi
na srnjaka.

Ko ob svitu
v krošnjo lezel
je na prežo,
cvek popustil
je pod težo;
Jaka padel
je na nežo
rosno, svežo.

Joj, se je
nasadil nanjo!
Vzpel se je
kot svod nebesni
in zardel
v oba obraza;
zožil je
oči v špranjo
in požrl
sočno kletev.

Drugje splezal
je na prežo
ter zapustil
rosno, mlado
in bodečo nežo.
Šel tešit je
lovsko strast
v krošnjo na
košati hrast.

Jože Praprotnik,
LD Šentjošt

Enostavna razlaga

Brčov Francelj je bil znan humorist, nekoliko večji od poprečnih moških v vasi. Javna tajnost je, da je bil v mladih letih vnet divji lovec. Zahajal je k sosеду, kjer so se večkrat pogovarjali tudi o lovcih in divjih lovcih.

Mala Dragica je radovedno prisluhnila napetim zgodbam, a ni ločila pojmov »divji lovec« in »lovec«.

»Stric, kakšen pa je divji lovec?« je vprašala.

»Za glavo večji od lovca,« je hitro razložil Francelj.

—elf—

Največ velja dober pasji nos

»Kaj si kot lovec najbolj želiš?«

»Da bi imela moja psica tak nos kakor moja žena. Kadar pridem z zadnjega pogona, takoj zavoha, kje sem hodil, kaj sem pil in celo v kateri gostilni sem bil.«

Rigl

Vsi na lovu

»Kako, da si kar sam doma, Viktor?«

»Veš, žena je odšla k prijateljici, hčerka na ples, sin v kino, jaz sem pa sam doma tiho na lovu.«

— Špula —

Brez komentarja

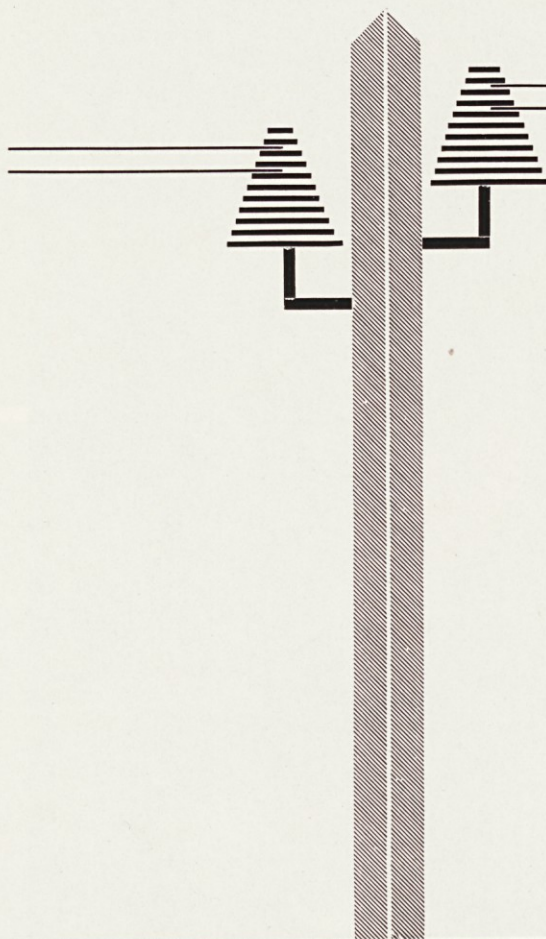
V knjigi »Življenje v naravi, ki jo je izdala Partizanska knjiga, je na strani 502 tale »ocvirek«:

»Najlaže (veverico) dobimo tam, kjer je dosti orehov.

Lovimo jo v zanko, obešeno na dolgi palici, ki jo od dalječ previdno nataknejo živali prek glave in nato na hitro zategnemo.«

Z. N.

SOŠKE ELEKTRARNE Nova Gorica

z enotami

proizvajajo in prenašajo električno
energijo za industrijo in široko
potrošnjo

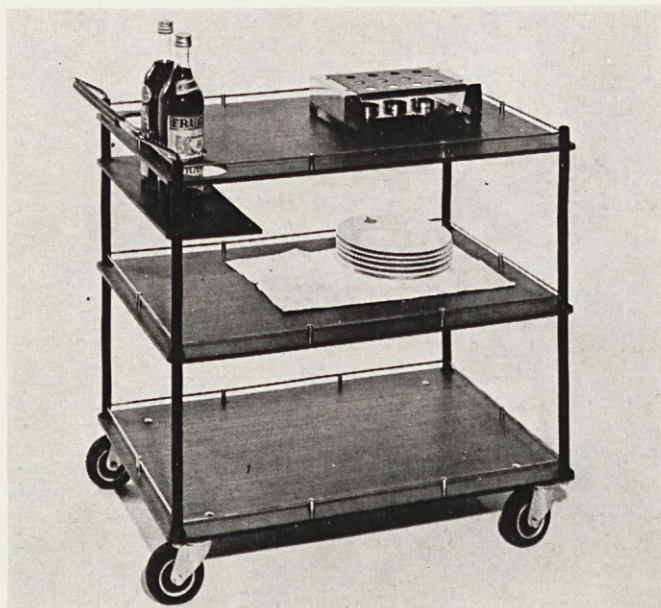
ZAVOD SRS ZA
REHABILITACIJO
INVALIDOV

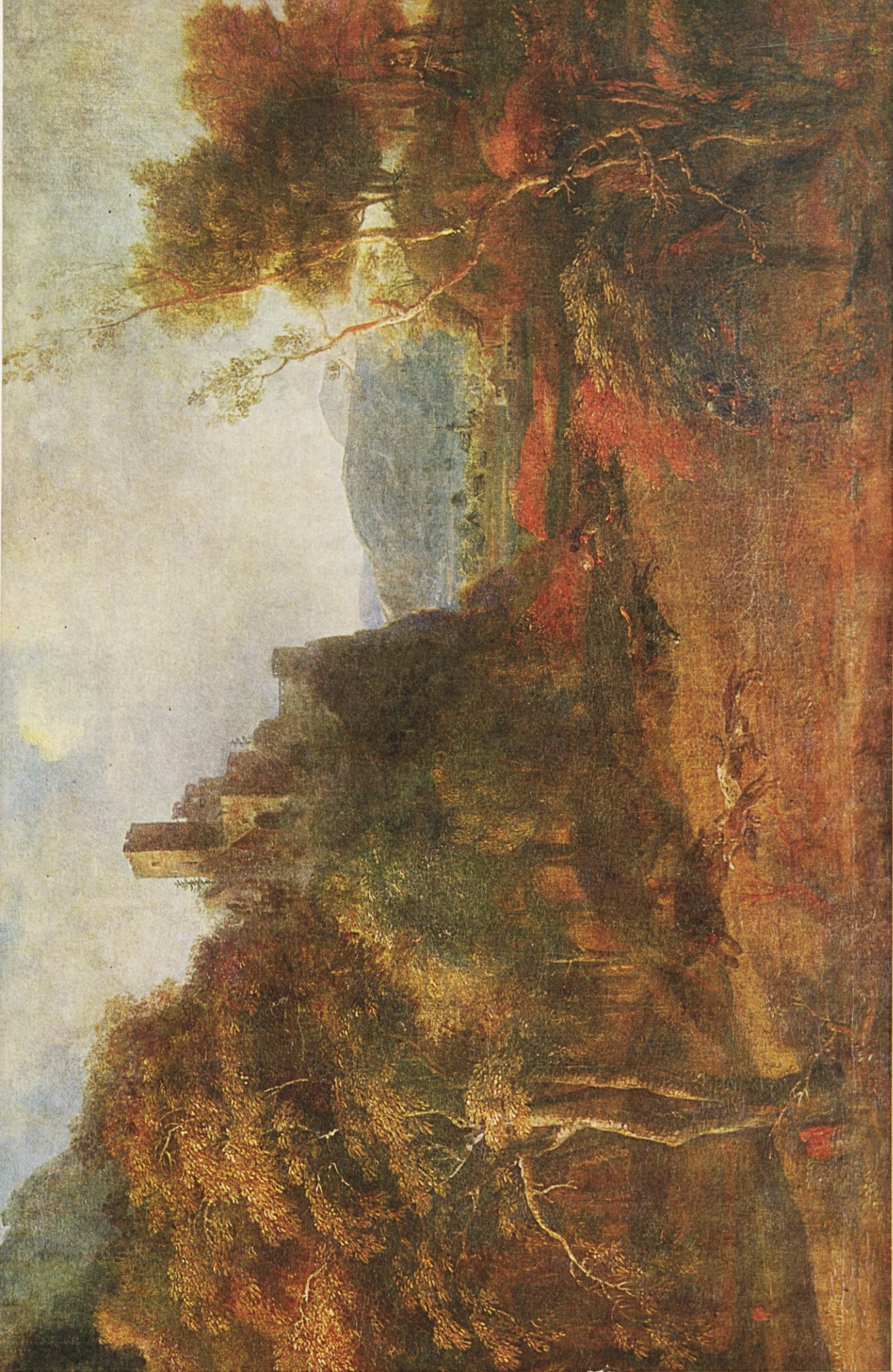
61001 LJUBLJANA
LINHARTOVA 51

h. c. (061) 315-188
prod. (061) 311-364

PROIZVODNI PROGRAM
OBSEGA

SERVIRNE VOZIČKE
TRANSPORTNE VOZIČKE
ZA GOSTINSTVO
TRGOVINO ...

Krajina in lov na medveda — naslikal slovenski slikar Franc Mihael Strauss leta 1715. Original hrani Pokrajinski muzej v Ptuj. Slikarska delavnica Straussov — tri njihove generacije so bili slikarji — je bila izredno pomembna za razvoj baročnega ustvarjanja na Štajerskem in se uvršča med vodilne v slovenskem baročnem slikarstvu.